

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 76

18 жовтня 2011 р.

РЕЗОНАНС

**Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань
Додаток до журналу "Україна: події, факти, коментарі"**

№ 76 2011

Для керівників та їхніх референтів

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія

В. Горвий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту)
Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2011

ЗМІСТ

У центрі уваги 3

Аналітичний ракурс

Н. Тарасенко

Вирок у справі Ю. Тимошенко: реакція світу
та перспективи для України. **4**

Т. Гранчак

Осінні акції протесту – традиційні і не дуже. **32**

С. Горова

Политическая активность – рождение нового качества. **42**

Законодавча влада 45

Виконавча влада 57

Політика 70

Економіка 75

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Зустріч президентів у Донецьку

Президент України В. Янукович і Президент Російської Федерації Д. Медведєв сьогодні в Донецьку візьмуть участь у роботі другого Українсько-російського міжрегіонального економічного форуму на тему: «Науково-технічне співробітництво регіонів і міжрегіональна виробнича кооперація».

У рамках форуму запланована дискусія за темами стану і перспектив розвитку прикордонного співробітництва, міжрегіональних науково-технічних зв'язків, російсько-української взаємодії в галузі промисловості. Очікується, що будуть обговорюватись також питання транспорту та природоохоронної діяльності.

У рамках форуму заплановано проведення двосторонньої зустрічі В. Януковича і Д. Медведєва, під час якої планується розглянути весь комплекс російсько-українського порядку денного, хід реалізації принципів домовленостей, у т.ч. досягнутих у Завидово 24 вересня.

Передбачено підписання ряду двосторонніх документів, у т.ч. міждержавних угод про порядок перетину російсько-українського державного кордону жителями прикордонних регіонів та про співробітництво і взаємодію у сфері розвитку пунктів пропуску через російсько-український державний кордон.

Нагадаємо, напередодні помічник президента РФ С. Приходько заявив, що президенти проведуть зустріч у вузькому складі і, можливо, продовжать обговорювати питання енергетики. «На зустрічі з В. Януковичем будуть порушені й інші питання, не тільки регіональне співробітництво, а й питання продовження політичного діалогу між Росією і Україною, питання, пов'язані з підготовкою в Москві у грудні саміту СНД, можливо, питання проведення засідання Міждержавної комісії Росії і України, питання інвестиційного та гуманітарного співробітництва, питання співпраці у високотехнологічних областях»,

– сказав помічник президента РФ. «Я думаю, буде продовжена дискусія і щодо енергетики», – додав він.

Представник Кремля зазначив, що в рамках обговорення співробітництва у високотехнологічних галузях можуть бути порушені питання співпраці в космічній та авіаційних галузях, зокрема щодо Ан-70 та програми «Дніпро».

За словами С. Приходька, російська сторона також може поділитися з Україною інформацією про формування Митного союзу, якщо Україна виявить інтерес до цієї теми – оскільки зміцнення цього інтеграційного об'єднання позначатиметься і на двосторонніх російсько-українських відносинах.

Разом з тим експерти схильні називати нинішні переговори не «зустріччю рішень», а «зустріччю пояснень», яка спрямована на те, щоб не допустити погіршення відносин між двома країнами (*ForUm* (<http://ua.for-ua.com>). – 2011. – 18.10).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб.

Вирок у справі Ю. Тимошенко: реакція світу та перспективи для України

11 жовтня Печерський суд виніс вирок у справі экс-прем'єра Ю. Тимошенко, визнавши її винною за ч. 3 ст. 365 Кримінального кодексу (перевищення влади та службових повноважень). Вирок передбачає сім років ув'язнення, відшкодування збитків НАК «Нафтогаз України» у розмірі 1,5 млрд грн та позбавлення права обіймати державні посади протягом трьох років.

Імовірність застосування щодо Ю. Тимошенко максимального покарання, якого вимагала сторона обвинувачення, не відкидалася адвокатами політика та експертами від самого початку судового процесу, як і надії на його пом'якшення чи призупинення справи. Однак винесений вирок шокував захист, саму Ю. Тимошенко і її соратників на вулицях. «Вирок

у справі Юлії Тимошенко увійде в історію юридичної системи України як ганебна сторінка, тому що цим рішенням криміналізовано політичні дії всупереч праву, закону і чинній Конституції», – заявив адвокат Ю. Тимошенко М. Сірій, оголосивши, разом з тим, про намір оскаржити рішення Печерського райсуду. Апеляція буде подаватись у встановлені чинним законодавством строки – упродовж 15 днів з моменту проголошення вироку.

Тим часом сторона обвинувачення вважає вирок Ю. Тимошенко обґрунтованим. «Заслухавши вирок суду, ми вважаємо, що він достатньо обґрунтований і винесений на підставі кримінального законодавства», – сказала представник держобвинувачення Л. Фролова.

Несподівано жорсткий вирок у справі Ю. Тимошенко викликав швидко негативну реакцію у світі. Різкі критичні заяви пролунали з боку великої кількості держав, міжнародних організацій, політичних партій, окремих політиків та експертів. Основні претензії, висунуті українській владі у контексті судового процесу і вироку Ю. Тимошенко, вказують на те, що суд не відповідав загальноприйнятим стандартам і нормам щодо справедливого, прозорого і незалежного правового процесу. Це свідчить про вибіркоче застосування закону для політично вмотивованого переслідування лідерів опозиції. Про це, зокрема, заявила верховна уповноважена ЄС з питань зовнішньої політики К. Ештон. «ЄС замислиться над політикою щодо України, – ідеться в заяві від імені ЄС. – Те, як українська влада загалом поважає всезагальні цінності і верховенство права, а особливо, як вона діє відносно цих справ, ризикує глибоко вплинути на двосторонні відносини між ЄС і Україною, включно із завершенням угоди про асоціацію, нашим політичним діалогом і співпрацею у ширшому сенсі».

Президент Європейського парламенту Є. Бузек зауважив, що «закон, застосований проти Тимошенко, був ухвалений за часів Радянського Союзу, він передбачає кримінальне переслідування за політичні рішення. Це рідкісна практика в демократичних країнах. Україна є великою нацією, яка заслуговує кращого».

Організація з безпеки і співробітництва в Європі відзначила необхідність відкритого і справедливого процесу розгляду можливої апеляції вироку, який Печерський районний суд Києва виніс экс-прем'єру Ю. Тимошенко. У заяві, яку зробив голова ОБСЄ, міністр закордонних справ Литви А. Ажубаліс, сказано: «Я спостерігав за цією справою і раніше закликав українську владу забезпечити повною мірою права підсудної на справедливий судовий розгляд. У даний час життєво важливо, щоб процес розгляду апеляції проводився відкрито, справедливо і відповідно до найвищих стандартів, щоб відновити довіру українського народу і міжнародного співтовариства». А. Ажубаліс зазначив, що Україна повинна продемонструвати максимальну прозорість у здійсненні судових процесів і верховенство закону, щоб уникнути вибіркового застосування правосуддя.

Політичні рішення має оцінювати парламент, а не суди – так прокоментував рішення у справі Ю. Тимошенко Генеральний секретар Ради Європи Т. Ягланд. Він також висловив сподівання, що запропоновані нещодавно зміни до Кримінального кодексу України зроблять неможливими такі судові процеси у майбутньому.

Депутати Європейського парламенту поставили вимогу відкласти запланований на 20 жовтня візит Президента В. Януковича до Брюсселя, доки вирок Ю. Тимошенко не буде переглянуто. «Якщо наші погані відчуття підтвердяться, думаю, що відповіддю має бути скасування візиту Януковича до Брюсселя», – сказав євродепутат від Польщі Я. Вольський. Виступаючи у Брюсселі на спільному засіданні із представниками України, депутат звинуватив Київ у подвійних стандартах та застеріг, що за таких обставин сьогоднішня Україна не зможе отримати й згадки про членство в Євросоюзі у жодному із документів.

У свою чергу депутат Е. Брок, говорячи про часові рамки, в які Україна має вирішити ситуацію, пов'язану зі справою Ю. Тимошенко, заявив, що вони обмежені датою візиту В. Януковича до Брюсселя.

Інший європарламентар, представник Німеччини М. Галер навів приклад, «наскільки безглуздо було б навіть уявити, що

канцлер Німеччини Ангела Меркель могла б притягти до суду свого попередника Герхарда Шредера, скажімо, за провал так званого «пакту стабільності». А саме це й відбувається в Україні, тобто, використання державних установ для переслідування політичних цілей». Депутат додає, що це «шлях не у бік Європейського Союзу, а повернення до старих часів Радянського Союзу».

Вирок Ю. Тимошенко не пройде безслідно для відносин між Україною та ЄС – заявив міністр закордонних справ Німеччини Г. Вестервелле. «Вирок стосовно колишнього прем'єра Юлії Тимошенко для України є поверненням назад. Він кидає тінь на правову систему в країні. Цей результат не пройде безслідно для наших (Німеччини) відносин з Україною і для відносин України з Євросоюзом», – вважає міністр. За словами Г. Вестервелле, Німеччина буде дуже уважно спостерігати, як у Києві вчинять з іншими колишніми членами кабміну Ю. Тимошенко.

Серйозні сигнали надійшли і від міністерств закордонних справ інших європейських країн, зокрема Великобританії, Швеції, Франції, Італії, Польщі, Чехії. Їх позиція зводиться до того, що після вироку Ю. Тимошенко їх відносини з Україною тільки погіршаться, і українській владі наслідків не уникнути.

Депутат Бундестагу від Християнсько-демократичного союзу К. Веллманн вважає, що після вироку Ю. Тимошенко «Україна на один крок віддалилась від європейської перспективи». «Асоціація з ЄС та Угода про вільну торгівлю перемістились, з точки зору Бундестагу, в далеке майбутнє. Всі знаки вказують на те, що вирок було винесено виключно з політичних мотивів», – ідеться в заяві. «Країни Європейського Союзу повинні вжити відповідних заходів. У рамках цього процесу, потрібно знову ввести візовий режим для власників дипломатичних паспортів», – наголосив він.

На думку німецького депутата, рішенням проти Ю. Тимошенко Україна завдала удару ще й по своїй інвестиційній привабливості, оскільки західні компанії побоюються відсутності верховенства права та посилення політичного впливу. «У такі країни інвестиції некладають», – зазначив К. Веллманн.

Ще гостріше висловився член спортивного комітету Бундестагу, німецький депутат Ф. Штеффель. Він закликав УЄФА відібрати в Україні статус господаря чемпіонату Євро-2012 у зв'язку з вироком Ю. Тимошенко. «УЄФА може зробити символічний жест проти державного свавілля і правосуддя з політичним забарвленням. Країні, яка топче ногами права людини і правову державу, не можна надавати подіум для самопрезентації», – зазначив депутат.

На думку Ф. Штеффеля, сім років ув'язнення для Ю. Тимошенко і 137 млн євро штрафу не мають нічого спільного з правовою державою в Європі. У зв'язку з цим, німець вважає, що Євро-2012 повинно проходити виключно в Польщі. «Це справить максимальний тиск на українську владу з тим, щоб вона діяла у правовому полі», – вважає він.

В. Мартенс, голова Європейської народної партії – найвпливовішої та найчисленнішої політичної сили Європи – суворо засудив рішення Печерського суду. «Протягом судового процесу над Юлією Тимошенко систематично порушувалися права людини, – зазначає він. – Та навіть більше: поведінка судді продемонструвала, що українські судові установи не є незалежними й використовуються для усунення політичних опонентів». «І сам процес, і його рішення – це ганьба для держави, що має європейські наміри та амбіції підписати угоду про асоціацію... Гадаю, після цього рішення ми повинні відкласти підписання цієї угоди з Україною», – додав лідер Європейської народної партії.

Тим часом Україна сподівається підписати угоду про асоціацію із ЄС, яка включатиме зону вільної торгівлі. Українські представники на переговорах упевнені, що вирок Ю. Тимошенко не завадить підписанню угоди у грудні цього року. Утім, українська влада, кажуть члени Європейського парламенту, повинна зрозуміти, що підписання - це далеко не все, ратифікація всіма країнами-членами угоди є більш важливою, і переконати 27 парламентів, особливо після такого жорсткого вердикту Ю. Тимошенко, буде важко. Ю. Тимошенко і досі популярна у Європі, її блок є членом впливової Європейської Народної партії.

Після винесення вироку Юлії Тимошенко у країн ЄС немає жодної передумови для підписання угоди про асоціацію з Україною, заявив голова комісії з європейських питань німецького Бундестагу Г. Кріхбаум. «Прірва між Україною і Європейським Союзом стала глибшою», – сказав він. На його думку, у підписанні угоди про асоціацію немає жодного сенсу. «Аби документ набрав чинності, його повинна ратифікувати кожна країна окремо, яка входить до складу ЄС. Після сьогоднішнього дня я не бачу для цього жодної передумови».

За висловлюваннями політиків послідували заяви правозахисників, які в більшості негативно сприйняли вирок Ю. Тимошенко. Так, науковий директор недержавної дослідницької організації «Дім Свободи» (Freedom House) К. Волкер вважає, що засудження колишнього Прем'єр-міністра Ю. Тимошенко до семи років ув'язнення має викликати занепокоєння на Заході, бо свідчить про «кінець відкритої політики в Україні».

К. Волкер заявив про це в кулуарах міжнародного «Форуму 2000» у Празі. «Ця справа вже впродовж тривалого часу викликає занепокоєння з багатьох причин, бо справа Тимошенко не розглядається ізольовано. Як зауважив «Дім Свободи» у своєму останньому звіті, а також у спеціальному звіті «Б'ючі на сполох», який підготував президент організації Д. Кремер, траєкторія багатьох трендів в Україні була негативною. Тож ця справа є ще однією ключовою подією в цій низці подій. На фундаментальному рівні вона свідчить про те, що політика в країні більше не проводиться відкрито і нормально. На нашу думку, вона має підняти рівень занепокоєння у всіх, хто спостерігає за подіями в Україні з боку Сполучених Штатів і Європейського Союзу».

У квітні цього року «Дім Свободи» оприлюднив спеціальний звіт під назвою «Б'ючі на сполох: на захист демократії в Україні». Автори звіту висловлюють занепокоєння концентрацією влади в руках Президента В. Януковича та рухом влади в бік авторитаризму.

Засновник міжнародної антикорупційної організації Transparency international та голова її дорадчої ради П. Айген вважає, що український уряд має краще пояснити криміналь-

ну суть звинувачень проти колишнього Прем'єр-міністра Ю. Тимошенко, щоб уникнути закидів у політичних переслідуваннях.

«Є велика небезпека того, що правовою системою зловживають, щоб нападати на політичних опонентів. Український уряд має дуже низький рівень довіри всередині країни і за кордоном. Якщо вони хочуть розбудувати довіру, то в тому випадку, якщо дійсно існує серйозне кримінальне звинувачення, а я не бачу нічого подібного у тому, що була підписана погана угода з Росією, як я про це дізнаюся з повідомлень преси, то їм потрібно це добре пояснити на міжнародному рівні. Інакше, репутація цього уряду зазнає нищівного удару», – заявив П. Айген в кулуарах пражського «Форуму-2000». У своєму останньому звіті за 2010 р. Transparency international називає українську судову систему найбільш корумпованою у світі.

Правозахисна організація «Міжнародна амністія» закликає звільнити экс-прем'єр Ю. Тимошенко. «Переслідування щодо Юлії Тимошенко є політично вмотивованим. Висунуті проти неї звинувачення не є злочинами, визнаними на міжнародному рівні, вони є спробами встановити кримінальну відповідальність за рішення, які вона зробила в перебігу її роботи», – сказав Д. Далгусейн, керівник відділення «Міжнародної амністії» у Європі та Центральній Азії. Він наголосив, що неправильні політичні рішення, якщо вони і мали місце, «мають бути покарані виборцями, а не через суд». За словами Д. Далгусейна, звинувачення проти Ю. Тимошенко є незаконними, тому вона повинна бути негайно звільнена.

Вирок у справі Ю. Тимошенко знайшов відгук на сторінках провідних світових ЗМІ. Більшість британських газет винесли фото Ю. Тимошенко під час виголошення вироку на перші шпальти. Журналіст The Guardian Л. Хардінг пише, що рішення суду засудити Тимошенко до семи років у в'язниці за зловживання владою при підписанні спірного газового договору 2009 р. з Росією це недвозначний сигнал. Він упевнений, що для України суд над Тимошенко – це «гол у власні ворота».

«Він показує, що Віктору Януковичу насправді все одно, що про нього думає ЄС. Він також підтверджує те, про що

критики Януковича говорять вже деякий час – що під його керівництвом країна рухається в бік «керованої демократії» та авторитарного правління в російському стилі», – пише журналіст.

Він констатує, що майбутнє Ю. Тимошенко може виглядати похмуро, але на її користь грають кілька факторів, головний з яких - футбол. «Наступного року Україна прийматиме в себе матчі Євро-2012. Фінальний матч повинен пройти в Києві. У цей момент очі всього світу, або більшої його частини, будуть прикуті до України. І буде не дуже-то добре, якщо Нельсон Тимошенко ще буде сидіти в цей час у в'язниці», – зазначає Л. Хардінг.

Кореспондент Times пише, що Президент В. Янукович спромігся «забити три голи у власні ворота: образив Брюссель, розсердив Москву і зміцнив народну підтримку свого головного опонента. Вона, може, й опинилася в тюрмі, але він опинився в ізоляції», – відзначає Times.

«Політичний вирок». З таким заголовком вийшла стаття, присвячена справі Тимошенко, в газеті Financial Times. Президент В. Янукович стверджує, пише газета, що він зробив стратегічний вибір на користь більш тісної інтеграції своєї країни з Європою і не має наміру піддаватися на вмовляння оксамитові Росії, за якими ховається залізна рука. Проте, пише FT, засудження Тимошенко – його заклятого політичного ворога – на сім років тюрми – це великий крок у напрямі, протилежному поставленій ним меті.

Видання вважає, що вирок слід засудити, але це не повинно ставити під загрозу результат переговорів про асоціацію з ЄС. Якщо Європа відмовиться від своїх обіцянок надати Україні доступ до єдиного ринку і, можливо, навіть безвізовий режим, це може штовхнути Україну в орбіту Росії, що стало б небажаним ефектом, застерігає Financial Times.

«Фарс по-київськи» назвали свою статтю журналісти американської The Wall Street Journal. У матеріалі говориться, що в серпні Президент В. Янукович опублікував статтю, де вихваляв Україну як сучасну й динамічну країну, яка хоче позбутися «рудиментів радянської корупції» і в майбутньому стати

«гордим членом ЄС», проте вирок, винесений Тимошенко, перетворює ці твердження на безглуздість, вважає видання.

Журналісти відзначають, що в сучасних демократичних країнах політичні розбіжності улагоджуються політичними засобами, різні погляди на політику не криміналізуються. «В Україні за Януковича справа йде інакше: проти опозиції розгорнута кампанія залякування і переслідування», – йдеться в статті.

Як властиво автократії, що імітує повагу до закону, уряд Януковича, відзначає The Wall Street Journal, спробував дистанціюватися від суду, але якщо В. Янукович насправді хоче ввести Україну до кола сучасних та динамічних країн, йому слід припинити судове переслідування опозиції і дозволити Тимошенко брати участь у парламентських виборах. «У вільних країнах поразка на виборах – не злочин», – пояснює газета.

Справа Тимошенко – новий розділ в українському політичному житті: це кримінальне переслідування за політичними мотивами, стверджує в статті, опублікованій на сайті The New York Times, А. Гетьманчук, директор Інституту світової політики. На її думку, у В. Януковича було два політичних мотиви для суду над Ю. Тимошенко: звільнитися від опозиціонера, чия присутність для нього дуже дискомфортна, і «використати справу Тимошенко як важіль, щоб Росія знизила ціни на газ». «І все ж суд над Тимошенко в підсумку може виявитися політичним вироком Януковичу», – вважає А. Гетьманчук. На її переконання, Ю. Тимошенко менш небезпечна для В. Януковича як активний опонент, ніж як політичної мучениці, оскільки населення ставиться до неї з недовірою. Крім того, справа Ю. Тимошенко може завдати серйозної шкоди відносинам з ЄС і «швидше зіпсує відносини Януковича з Путіним, ніж спонукає Росію до поступок щодо цін на газ».

Утім, європейці все ж зберігають оптимізм. 12 жовтня К. Ештон заявила, що Євросоюз залишається прихильний до підписання Договору про асоціацію України з ЄС, незважаючи на вирок экс-прем'єр-міністру України Ю. Тимошенко.

«Наша мета – підписання до кінця року угоди про асоціацію, включаючи глибоку і всебічну зону вільної

торгівлі», – сказала вона, виступаючи на пленарній сесії Європарламенту в Брюсселі. За словами К. Ештон, угоду ЄС з Україною не слід розглядати як «подарунок Україні або Європі», оскільки воно є взаємовигідним договором, заснованим на гарантії дотримання законності та фундаментальних свобод.

«Але ми можемо підписати таку угоду, якщо ми будемо переконані в тому, що українське керівництво вірить у цінності, на яких воно базується і прагне зміцнювати їх. Ми не приймемо цю угоду, якщо у нас не буде такої переконаності», – зазначила глава дипломатії ЄС.

Глава дипломатії ЄС також заявила, що «немає сумнівів у тому, що судове переслідування Юлії Тимошенко є політично мотивованим», зауваживши при цьому, що справа відносно экс-прем'єр-міністра України не є єдиною: «кілька членів уряду були піддані судовому переслідуванню і засуджені подібним чином».

У цьому зв'язку К. Ештон повідомила, що члени ЄС єдині в тому, що українська влада повинна без зволікання розглянути апеляцію на судовий вирок щодо Тимошенко і не обмежувати її право участі в парламентських виборах наступного року.

Депутати Європейського парламенту, які виступали 12 жовтня під час термінових дебатів щодо ситуації в Україні, також висловилися за продовження переговорів з Україною щодо угоди про асоціацію. Разом з тим багато депутатів підкреслили необхідність послати українським властям чіткий сигнал про те, що якщо ситуація з демократією не буде поліпшена, підписання Угоди буде відкладено на невизначений час. За результатами проведених дебатів Європарламент планує прийняти резолюцію щодо ситуації в Україні на своїй наступній пленарній сесії в Страсбурзі, яка відбудеться 24–27 жовтня.

Вирок Ю. Тимошенко відразу прокоментували і в Росії. Адже саме українсько-російські газові угоди 2009 р. стали приводом до порушення проти экс-прем'єра України кримінальної справи.

Глава російського уряду В. Путін, перебуваючи в Пекіні, розкритикував вирок Ю. Тимошенко. Він зауважив, що не

зовсім розуміє, за що колишній Прем'єр-міністр України отримала сім років, але наголосив, що ставити під сумнів комплекс досягнутих за підсумками переговорів з нею газових домовленостей між Росією та Україною небезпечно і контрпродуктивно. «Тимошенко нічого не підписувала, – сказав В. Путін. – Контракти підписані на рівні господарюючих суб'єктів – «Газпромом» і НАКом України. Найголовніше полягає в тому, що ці контракти комерційні, підписані в повній відповідності до законів України та міжнародних норм».

Росія вважає, що кримінальна справа стосовно експрем'єра України Ю. Тимошенко вкрай політизована. Про це заявив міністр закордонних справ Росії С. Лавров. Міністр підкреслив, що Росія поважає суверенітет України та незалежність її правової системи, проте Росія не може прийняти той факт, що підставою для винесення обвинувального вироку відносно Ю. Тимошенко став чинний з 2009 р. контракт між російським «Газпромом» і «Нафтогазом України». «Це чинний контракт між «Газпромом» і «Нафтогазом». Контракт було підписано попереднім урядом (України), але він донедавна ніколи не оскаржувався», – сказав російський міністр.

«Більш того, нинішній уряд і парламент в Україні прийняли кілька правових рішень, які прямо й опосередковано підтверджують легітимність контракту 2009 року між «Газпромом» і «Нафтогазом», – продовжив С. Лавров.

Віце-спікер Держдуми РФ, президент Російського газового товариства В. Язєв зазначив, що винесений Ю. Тимошенко вирок є «несподівано суворим і незвичним». «З іншого боку, це рішення жодним чином не може бути аргументом в наших дискусіях щодо ціни на газ», – підкреслив він. «На мій погляд, контракт справедливий, абсолютно обґрунтований економічно і концептуально, його треба виконувати. Ніяких підстав для його перегляду немає, з моєї точки зору», – зазначив він. За його словами, в даному випадку мова йде про «внутрішньополітичну і внутрішньосудову справу України», у яку він «ні в якій мірі не збирається втручатися, тому що це справи суверенної держави».

При цьому він висловив думку, що це рішення ускладнить відносини України з ЄС. «Наскільки я знаю, Євросоюз схильний розглядати це як політичну розправу, тому для України, яка вступила і в енергетичне співтовариство і бере участь в євроінтеграційних процесах, напевно, це ускладнить переговорну позицію», – вважає В. Язев.

Вирок Ю. Тимошенко, став рідкісним, якщо не єдиним, випадком, в оцінці якого в Росії одностайні непримиренні опоненти. Зі знаком мінус його сприйняли не тільки офіційні керівники Росії, але й представники практично всіх російських партій і рухів. Депутат Державної думи Росії з правлячої партії «Єдина Росія» С. Марков зізнався, що не очікував такого жорсткого вироку. Стосовно російсько-українських відносин С. Марков не виключає, що вони можуть погіршитися.

Російські опозиційні політики Б. Немцов і М. Касьянов вважають, що вирок Ю. Тимошенко має політичне підґрунтя. Лідер російської партії «Яблоко» С. Мітрохін розцінив вирок як зведення особистих рахунків і порівняв його зі справою Ходорковського в Росії.

На думку головного редактора журналу «Росія в глобальній політиці» Ф. Лук'янова, вироком Ю. Тимошенко українська влада загнала себе в пастку. «Парадоксально, але цей вирок політично їй вигідніший, ніж їм. Тому що вона отримує репутацію борця за правду і страждальниці, а також підтримку, з різних причин, з обох сторін – і з боку Євросоюзу, і з боку Росії. Чесно кажучи, не дуже зрозуміло, як В. Янукович буде виходити тепер з цього становища, тому що є ще і внутрішньополітичний аспект, коли піти назад, помилувати Тимошенко – це буде витлумачено багатьма як втрата обличчя. Тому, мені здається, що В. Янукович грає дуже ризиковану гру, із не дуже чітким розумінням того, яким може бути результат», – зауважив політолог.

Вирок у справі Ю. Тимошенко спрямований проти Російської Федерації та В. Путіна. Таку думку висловив російський міжнародний оглядач Л. Млечин. «Не пригадую в сучасній правовій практиці випадку, щоб Прем'єр-міністра

країни судили за підписання не таємної, а відкритої міжнародної угоди, яка була реалізована. Тому цей процес сприймається як політично мотивований і необ'єктивний», – зазначив він.

За словами фахівця, вирок екс-прем'єрці, як і загалом переслідування Ю. Тимошенко, має антиросійський характер. «Адже вона уклала угоду з нашим прем'єром В. Путіним. Якщо тепер її дії визнані кримінальним злочином, то виходить, що Путін є співучасником», – вважає він.

На думку Л. Млечина, команда В. Януковича таким чином нейтралізувала головного конкурента. «Для людей, які ініціювали цей процес, ув'язнення Тимошенко було важливішим за всі інші державні справи, бо їм треба витіснити її із реальної політики. Процес над Тимошенко в Україні, як і справу Ходорковського в Росії, сприймають однаково – як неправові акції. Але якщо у діяльності російського олігарха були знайдені хоч формальні порушення – несплата податків, то ув'язнення Тимошенко – суто політична справа. Обидва процеси показують негаразди в правових системах наших держав», – підсумував Л. Млечин.

Для українського Президента В. Януковича і його соратників вирок екс-прем'єру України Ю. Тимошенко – це дуже складний вибір, – пише О. Гривач у російській газеті «Московские новости». Ув'язнення політичного противника за звинуваченням у перевищенні повноважень при укладанні газових контрактів з Росією, означає усвідомлено піддати себе політичній ізоляції з боку Європи. Випустити на свободу – втратити обличчя і отримати небезпечного противника на найближчих виборах.

Хоча стратегічно вирок Ю. Тимошенко зіграє на руку Москві. Якщо Європа відвернеться від Президента В. Януковича, йому нічого не залишиться, як припинити спроби всидіти на двох стільцях і розвернутися обличчям до Митного союзу і Єдиного економічного простору з Росією, Казахстаном і Білоруссю. Приблизно такий шлях недавно пройшов білоруський лідер О. Лукашенко, який зняв всі багаторічні претензії до СЕП.

Інтрига закручена ще сильніше, якщо згадати, що Київ публічно ставив за мету добитися від Москви перегляду газових контрактів до середини жовтня. Планувалися засідання міждержавного комітету і зустріч президентів двох країн у Донецьку. У вересні В. Янукович приїжджав до Росії, щоб зустрітися одночасно і з президентом Д. Медведєвим, і з прем'єром В. Путіним. Неформальні переговори завершилися заявами з обох сторін про досягнутий прогрес та активізацію контактів на рівні «Газпрому» і міністерства енергетики України. Глава українського Кабміну М. Азаров навіть встиг заявити, що Росія погодилася переглянути договори. Втім, його заява виявилася слабо підкріплена реальним життям. В інтерв'ю грецькій газеті В. Янукович визнав, що прогрес є, а домовленостей немає.

Тож, на думку політологів, вирок Ю. Тимошенко може стати новим аргументом української сторони на переговорах із Росією про перегляд чинної газової угоди. Проте вирок експрем'єрові не може істотно вплинути на ситуацію на переговорах, вважає директор Інституту енергетичних досліджень Д. Маруніч.

Схожої думки дотримується і експерт з енергетичних питань О. Нарбут. Він вважає, що насправді вигідним вирок експрем'єрові може бути для посередників, яких Ю. Тимошенко свого часу витиснула з енергетичного ринку. «Для команди бенефіціарів, безумовно, це позитивний результат. Вони можуть почувати себе більш безкарно і проявляти апетит до активів компанії “Нафтогаз”», – каже О. Нарбут.

Радник Посольства Росії в Україні О. Урін стверджує, що жодного впливу вирок українському експрем'єрові на дію газових контрактів не має. «Рішення у справі Тимошенко – це внутрішня справа України, – зазначає він. – Обговорювали на суді процедури ухвалення рішень, а чинні контракти між «Нафтогазом» і «Газпромом» жодного відношення до процедурних питань не мають. Це міжнародна угода. Контракт підписували голови компаній, а Юлія Володимирівна була Прем'єр-міністром і контракт не підписувала».

Депутат-«регіонал» І. Богословська, яка очолювала парламентську комісію з розслідування обставин підписання газо-

вої угоди, вважає, що вирок у справі Ю. Тимошенко буде аргументом не так на переговорах у Москві, як під час можливого розгляду справи у міжнародному арбітражі. «Оскільки є визнання кримінальних дій у діях Прем'єр-міністра, то це є однією з підстав для зміни цього контракту і для звернення в Стокгольмський арбітраж. Але це не виключна підстава, бо є багато підстав у самому контракті», – зазначає вона.

Натомість українські та закордонні експерти схилиються до думки, що обвинувальний вирок Ю. Тимошенко не стане аргументом і для Стокгольмського арбітражу, де Україна погрозувала оскаржити чинну угоду в разі відсутності поступу на переговорах.

Перший секретар Посольства Німеччини в Україні Т. Байєр стверджує, що підставою для перегляду контракту в міжнародному суді міг би стати пункт угоди про те, що сторони можуть переглянути ціну, якщо вона не відповідає ринковій. Утім, в угоді не міститься чіткого визначення, яка ж ціна є ринковою, наголошує дипломат.

Тим часом, міністр палива та вугільної промисловості Ю. Бойко заявив, що Україна веде конструктивний діалог з ВАТ «Газпром» щодо перегляду газових контрактів від 2009 р., незважаючи на обвинувальний вирок колишньому Прем'єр-міністру Ю. Тимошенко у справі про перевищення повноважень під час укладання цих документів.

Адміністрація президента США Б. Обама закликала звільнити Ю. Тимошенко й інших політичних лідерів та колишніх державних посадовців України. Про це ідеться у спеціальній заяві Білого дому, розміщеній на офіційному сайті. «Сполучені Штати глибоко розчаровані засудженням і вироком колишньому Прем'єр-міністрові України Юлії Тимошенко з політично мотивованого кримінального переслідування», – зазначається в заяві.

«Обвинувачення проти Тимошенко й сам судовий процес над нею, так само як кримінальне переслідування інших лідерів опозиції й членів попереднього уряду, викликали серйозні побоювання із приводу прихильності української влади демократії й верховенству права», – заявили в Білому домі.

«Сполучені Штати рішуче підтримують цілі українського народу щодо становлення демократичної і процвітаючої європейської держави і залишаються прихильником зміцнення двостороннього співробітництва, заснованого на спільних цінностях та спільних інтересах», – зазначили в Адміністрації президента США. «Україна, однак, не може досягти цієї мети без подвоєння зусиль із захисту і зміцнення демократії та верховенства права для всіх громадян країни», – підкреслили у Білому домі. «З цих причин Сполучені Штати закликають звільнити пані Тимошенко та інших політичних лідерів і колишніх урядовців, і вважають, що вони повинні мати необмежену можливість повною мірою брати участь у політичному житті, в тому числі у парламентських виборах наступного року», – підсумували в Адміністрації Б. Обама.

США намагатимуться донести до світової спільноти несправедливість вироку екс-прем'єру Ю. Тимошенко, заявив заступник держсекретаря США з питань демократії, прав людини та праці М. Познер. «Нас дуже стурбував процес Тимошенко в Україні. Мені здається, що це дуже поганий сигнал. Ми вважаємо, що це вибіркове правосуддя», – сказав М. Познер. За його оцінкою, думка урядів Росії і США збігається в тому, що судовий процес над Тимошенко є політично вмотивованим. Він підкреслив, що США зроблять усе можливе, щоб «донести до світу несправедливість вироку, якщо це дійсно так».

Сенатори США Д. Маккейн та Д. Ліберман заявили, що українська влада при Президентові В. Януковичу досягла трижовного нового антирекорду у погіршенні стану демократії та верховенства права. «Вирок Тимошенко став результатом політично вмотивованого судового процесу, який не відповідав міжнародним стандартам і мав на меті змусити мовчати одного із членів опозиції», – сказали вони.

«Тому мова йде не лише про долю одного з українських лідерів. Питання в тому, чи справді поважає українська влада базові права людини та власні міжнародні зобов'язання, а також чи отримують всі українські громадяни однакове ставлення за законом», – кажуть сенатори.

«Сьогодні вкрай важливо, що США та наші європейські союзники разом працювали заради того, щоб пояснити українській владі, що Україна не зможе скористатися перевагами євроатлантичної інтеграції, поки вона порушуватиме такі цінності, як свобода, політичний плюралізм та верховенство права, які лежать в самому серці євроатлантичної спільноти», – наголосили Д. Маккейн та Д. Ліберман.

Український конгресовий комітет Америки закликав США обмежити в'їзд і заморозити активи «антидемократичного режиму України». Про це йдеться в заяві УККА. «Вирок Ю. Тимошенко демонструє виборчі і політичні мотиви нинішнього режиму і не залишає жодних сумнівів, що рішення суду було продиктовано урядом з метою відсторонити одного з лідерів опозиції від участі в майбутніх виборах», – заявили в комітеті.

«Ми закликаємо уряд Сполучених Штатів обмежити видачу віз і заморозити активи антидемократичного режиму, а також провести слухання в Конгресі щодо санкцій і майбутньої іноземної допомоги уряду України».

На тлі бурхливого обурення світу доволі спокійною виявилася офіційна реакція української сторони. Не потрібно драматизувати ситуацію з критикою України міжнародним співтовариством після винесення обвинувального вироку Ю. Тимошенко, заявив глава фракції Партії регіонів О. Єфремов. «Іноземці активно втручалися у наші внутрішні справи, вказували нам, як діяти. Нас повчали, що ми повинні змінити законодавство, зокрема, декриміналізувати 65 статей КК таким чином, щоб Тимошенко виявилася неосудною», – зазначив він. Однак, не виконавши цю умову, Україна нічого не втрачає. «Це лише означає, що деякі європейські політики інакше побачать наші перспективи в плані євроінтеграції. Хтось із них буде вважати, що ми не доросли. Але це не страшно», – зазначив він.

За словами О. Єфремова, набагато гірше і небезпечніше зробити те, куди нас штовхають. «Якщо ми почнемо думати не своєю головою, а головою зарубіжних політиків, ось тоді ми себе дуже опустимо. Ми повинні з повагою вислуховувати всі думки, проте рішення приймати тільки самостійно», – заявив депутат.

Коментуючи рішення суду у справі Ю. Тимошенко, Президент України В. Янукович відзначив, що «справа Тимошенко дісталася нинішній владі в спадщину від попередньої, оскільки розслідування було розпочато після рішення РНБО у лютому 2009 р. Тому справа розслідувалась правоохоронними органами і логічно завершилась рішенням суду. Безумовно, рішення суду було в рамках існуючого Кримінально-процесуального кодексу. Але це не остаточне рішення – попереду ще Апеляційний суд, і, безумовно, яке він прийме рішення і в рамках якого законодавства він буде приймати це рішення, це буде мати велике значення». «Це, безумовно, прикрий випадок, який сьогодні перешкоджає питанню європейської інтеграції України», – вважає В. Янукович.

Голова Верховної Ради України В. Литвин назвав вирок «неочікуваною очікуваністю». «Всі про це говорили, сьогодні це відбулось», – зазначив глава українського парламенту на пресконференції у Львові. Спікер наголосив, що подальший розвиток подій залежатиме від того, яке порозуміння щодо зареєстрованого у Верховній Раді законопроекту про декриміналізацію економічних злочинів знайдуть парламентські фракції.

Цікавою є заява попереднього Президента України – В. Ющенка. В інтерв'ю Бі-Бі-Сі він заявив, що не вважає справу Ю. Тимошенко політично вмотивованою. На його думку, уклавши з російським прем'єр-міністром В. Путіним у 2009 р. газові угоди, вона зрадила національні інтереси.

Дивно, що оцінка В. Ющенка абсолютно десонує з заявою очолюваної ним політичної партії «Наша Україна», яка засудила вирок проти Ю. Тимошенко і розцінила його як «акт політичних репресій режиму проти одного з лідерів опозиції».

У «Нашій Україні» запевнили, що солідарні з політичними партнерами із БЮТ і представниками європейської і євроатлантичної спільноти, які засуджують вирок проти Тимошенко. Партія також висловила свою готовність до спільних дій опору в нових політичних обставинах.

Подібну заяву зробила також політична партія «Фронт змін». «Сьогодні влада довела свою слабкість. Вона заховала-

ся за спинами озброєної міліції під Печерським судом в Києві. Ю. Тимошенко буде на свободі! Ми пройдемо всі судові інстанції в Україні, ми доб'ємося правди в Європейському суді. Усі, хто влаштували сьогоднішнє судилище, нестимуть відповідальність! Юлія Тимошенко буде брати участь у виборах в Верховну Раду. За інших обставин всі без винятку опозиційні сили України повинні бойкотувати вибори. А демократичних виборів без опозиції не буває. Сьогодні влада остаточно стала режимом. І цей режим обов'язково впаде!» – заявила партія «Фронт змін».

Задля досягнення поставленої мети «Фронт змін» ініціював всеукраїнську акцію «Україна проти Януковича», про початок якої оголосив лідер партії А. Яценюк на прес-конференції 12 жовтня. Він повідомив, що акція триватиме в усіх регіонах України. На головних вулицях площах міст усі громадяни зможуть прийти до наметів акції і поставити свій підпис під зверненням до Президента, яке закінчується словами «Я голосую ПРОТИ Вас». Лідер «Фронту змін» закликав усі опозиційні сили приєднатися до акції.

Водночас представник «БЮТ» В. Філенко заявив, що соратники Ю. Тимошенко бачать два шляхи визволення свого лідера: скасування у парламенті статті, за якою її судять, і апеляція. Третій напрям – БЮТ буде апелювати до європейської та світової демократичної спільноти, аби вона активізувала діалог з Президентом В. Януковичем. «Все залежить виключно від нього. Ми працюємо відразу у трьох напрямках, адже одне не виключає іншого», – відзначив В. Філенко.

Член партії «Батьківщина», заступник Голови Верховної Ради М. Томенко у свою чергу повідомив про те, що партія розпочне акцію спротиву нинішній владі у всіх регіонах України. За його словами, відповідне рішення було ухвалене на екстреному засіданні парламентської фракції «БЮТ-Батьківщина» за участю керівників обласних партійних організацій «Батьківщини».

Фракція «БЮТ-Батьківщина» вимагатиме внесення змін до чинного законодавства щодо декриміналізації статей, за яки-

ми переслідуються Ю. Тимошенко, Ю. Луценко та інші опозиціонери, сказав М. Томенко.

Крім того, опозиція проситиме Євросоюз вдатися до санкцій щодо українських офіційних осіб, причетних до вироку у справі Ю. Тимошенко, заявив М. Томенко в ефірі Радіо Свобода. «Ми пропонуватимемо іти «білоруським шляхом»: забороняти в'їзд (до країн ЄС), блокувати їхні рахунки. За нашою інформацією, наші проросійські високопосадовці свої гроші тримають у Європі. І цих грошей достатньо багато», – наголосив віце-спікер.

У свою чергу перший заступник голови фракції «БЮТ-Батьківщина» А. Кожем'якін заявив, що якщо у вівторок депутати не ухвалять закон про декриміналізацію економічних злочинів, фракція «БЮТ-Батьківщина» ініціюватиме розпуск Верховної Ради.

На переконання А. Кожем'якіна, парламент має ухвалити відповідні зміни до Кримінального кодексу, щоб Президент України В. Янукович «20 жовтня міг спокійно з чистою совістю їхати на зустріч до Брюсселя».

Проте спікер парламенту В. Литвин не бачить 226 голосів для прийняття рішення про декриміналізації статті Кримінального кодексу, за якою засуджено экс-прем'єр-міністра Ю. Тимошенко. Зокрема, фракція Партії регіонів не збирається голосувати за опозиційні зміни до закону щодо лібералізації кримінальних статей. Про це заявив лідер фракції О. Єфремов. За його словами, «регіонали» готові розглядати закон лише у попередньо запланованій редакції, тобто проєкт закону від Президента В. Януковича «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності)». «У нас зареєстрований закон щодо лібералізації кримінальної відповідальності для представників бізнесу, ми готові його розглядати. Наші колеги (з опозиції) там щось теж написали, але я цього не бачив. А ухвалювати з наскоку рішення державного рівня ми не будемо», – додав лідер фракції.

Він також нагадав, що фракція категорично проти зміни законодавства під одну людину, «тим більше що ця людина не зовсім та, під яку можна приймати рішення».

Українські політологи висловили свої думки з приводу можливих наслідків для України судового рішення щодо Ю. Тимошенко та ймовірних перспектив подальшого розвитку ситуації у цій справі. Коментуючи вирок, винесений Ю. Тимошенко, директор Школи політичної аналітики Києво-Могилянської академії О. Гарань вважає, що «влада показала себе вправним політичним шулером. Партія регіонів знайшла вихід – перевела стрілки на Віктора Ющенка. Адже розслідувати діяльність Тимошенко наказав тодішній Президент Ющенко. Тепер Янукович, як завжди, скаже: я тут ні при чому, а суд – найсправедливіший у світі. Раз так, то можна ставити нове запитання: чи экс-президентові Вікторові Януковичу не доведеться залишити країну? Адже можна відкривати справи щодо всього, що робилося в Україні під час його президентства».

На думку експерта, у Ю. Тимошенко побільшає прихильників. Її почали підтримувати навіть ті, хто гостро критикував перед президентськими виборами. Частина політично активних людей із-поміж прибічників экс-прем'єра протестуватимуть, але ці акції не переростуть у масові. Хоч рейтинг влади падає, людей насамперед цікавить, як уникнути соціально-економічних негараздів.

Найрозумніший сценарій для влади, переконаний О. Гарань, – знайти форму допуску Ю. Тимошенко до участі в парламентських виборах. Скажімо, за рахунок рішення Апеляційного суду. Таким чином можновладці, з одного боку, засвідчать, яка Тимошенко нехороша, а з іншого – збережуть можливості завершити переговори з Євросоюзом.

Голова Центру досліджень політичних цінностей, народний депутат України (“Народна самооборона”) О. Доній вважає, що головним у визначенні покарання для Ю. Тимошенко став політичний чинник, а саме: боязнь діючої влади бачити Ю. Тимошенко в якості політичного конкурента на наступних парламентських чи президентських виборах. На думку экс-

перта, можливість втрати влади нині лякає Партію регіонів та В. Януковича набагато більше, ніж імовірне рішення ЄС щодо не підписання чи перенесення на наступний рік угоди з Україною. Це буде меншою загрозою, ніж конкуренція на парламентських виборах, тому вони будуть спокійно ставитись до загальмування цього процесу. О. Доній переконаний, що Партія регіонів ніколи не була проєвропейською партією, вся риторика, взаємовідносини – економічні і політичні – свідчили про проросійськість цієї партії. Тому швидше за все її проєвропейська фразеологія була більш спрямована на реакцію Росії, щоб у разі гальмування європейського поступу України вона пішла на якісь поступки. Втім, експерт вважає, що Росія і без поступок зі свого боку зараз матиме можливість посилити свій економічний і політичний вплив на територію України, яка, підпадаючи під вплив російського фактора, фактично буде втрачати самостійність як в геополітиці, так і у внутрішніх справах.

Директор Інституту глобальних стратегій В. Карасьов не здивований рішенням печерської Феміди. «Виправдальний вирок означав би не те щоб юридичну перемогу Тимошенко і юридичну поразку влади, але політичне приниження влади і тих, хто сьогодні перебуває на вершинах політичного Олімпу. Тому обвинувачувальний вирок був цілком передбачуваний, цілком очікуваним», – зазначив він.

При цьому директор Інституту глобальних стратегій висловив переконання, що за будь-яких обставин Ю. Тимошенко не буде перебувати сім років за ґратами. Він додав, що такі висновки можна зробити, виходячи з реакції на вирок у справі экс-прем'єра європейських і міжнародних структур. «Для влади важливо було засудити Тимошенко, але вже не так важливо посадити. Навряд чи вдасться довести справу до кінця з перебуванням Тимошенко за ґратами», – прогнозує В. Карасьов.

За словами політолога, утримання экс-прем'єра у в'язниці поставить під загрозу підписання угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а це необхідно як політичній, так і економічній еліті України.

Крім того, нагадав політолог, лідери європейських країн вже попередили українську владу про те, що позбавлення Ю. Тимошенко права брати участь у парламентських виборах призведе до того, що Європа не визнає їх результатів. «Тому, я думаю, що влада піде на те, щоб Ю. Тимошенко не тільки була звільнена, а й брала участь у виборах-2012», – сказав В. Карасьов. При цьому він додав, що для нинішнього керівництва України важливо, щоб у свідомості громадян закарбувалося, що Ю. Тимошенко порушила закон.

У свою чергу директор компанії персонального і стратегічного консалтингу Berta Communications Т. Березовець спрогнозував, що Ю. Тимошенко випустять на свободу до 15 грудня, оскільки саме на цей день призначено саміт Україна-ЄС, на якому планується парафувати угоду про асоціацію.

Т. Березовець також переконаний, що Верховна Рада внесе відповідні поправки в законодавство, які декриміналізують статті Кримінального кодексу України, за якими Ю. Тимошенко визнана винною. За словами політолога, екс-прем'єр-міністр дуже часто заявляла про кримінальне минуле своїх опонентів, і тому «комусь було потрібно, щоб Ю. Тимошенко отримала статус засудженої».

У подібному руслі висловився і директор Центру політичного маркетингу В. Стоякін. «Такий результат був очікуваним, але сидіти вона ні сім років, ні навіть рік, швидше за все, не буде», – прогнозує він. Експерт вважає, що вже зовсім скоро підсудна опиниться на свободі. «Швидше за все, це буде робитися через механізм апеляції. Я думаю, що її звільнять досить швидко, протягом року. Чи зможе вона прийняти участь у виборах, я не знаю. Швидше за все, що зможе», – додав В. Стоякін.

Політолог О. Палій вважає, що найрозумнішим виходом для влади було б помилювання Ю. Тимошенко. У такому випадку В. Янукович виглядав би набагато краще, ніж виглядає зараз», – зазначив політолог. Такий шлях був би правильним для влади, каже політолог, проте чи піде вона ним – стверджувати не береться.

Зважаючи на економічний і соціальний стан країни, влада не зможе ігнорувати реакцію світової спільноти, переконаний О. Палій. Він навіть не відкидає можливості міжнародної ізо-

ляція В. Януковича. Тому, на думку політолога, команда Президента зараз думатиме, як випускати экс-прем'єра – через декриміналізацію статті, за якою її засудили, чи шляхом помилування. Останнє – технічно найпростіше: для цього В. Януковичу достатньо змінити свій Указ від 16 вересня 2010-го «Про Положення про порядок здійснення помилування», написавши, що в окремих випадках помилування можливе і без клопотання засудженого, і застосувати норму ст. 2 положення: «Повне або часткове звільнення від відбування як основного, так і додаткового покарання».

Разом з тим вирок Ю. Тимошенко не змінить рейтингу Партії регіонів, переконаний О. Палій – її електорат розмиває різке погіршення економічної ситуації та посилення безправ'я людей. Свобода слова чи переслідування опозиції мало цікавлять жителів Донбасу і Криму.

Про непростий вибір стратегії поведінки влади говорить також директор Міжнародного інституту демократії С. Таран. «Якщо цей вирок залишиться в силі, і Тимошенко буде за ґратами, то Україна і насамперед її політична еліта виявиться в міжнародній ізоляції, це вже чітко зрозуміло. І та міжнародна активність В. Януковича, яка розгорталася останні місяці, тепер буде обмежуватися двома кордонами: з одного боку кордон буде європейський, а з іншого – російський», – вважає він.

За словами фахівця, для влади дуже складно тепер знайти вихід зі сформованої ситуації, не втративши обличчя. «Це може бути і декриміналізація заднім числом – це найбільш вдалий варіант для Тимошенко. Може бути і амністія. В принципі, будь-який сценарій може розгортатися».

На думку директора соціологічної служби «Український барометр» В. Небоженка, «рішення суду може підштовхнути нас до Росії. Путін скаже Януковичу: «Ну що, допомогли тобі твої європейці?» – і зажадає всього та багато: здачі «Нафтогазу», атомної енергетики, навіть введення обмеженого контингенту військ і російських паспортів». «Прокуратура стала головним політичним гравцем і поставила всі органи влади у незручне становище, – констатує політолог. – Не лише європейці натяка-

ли Януковичу, що цей судовий процес можна вирішити інакше. Тепер він дивно виглядає».

В. Небоженко вважає, що В. Янукович має зустрітися з Ю. Тимошенко й разом знайти вихід. Ця зустріч могла би підказати рішення. По-друге, Президенту треба «перетрясти» Кабмін, Верховний Суд, Конституційний Суд та Раду нацбезпеки та оборони. Бо центральні органи влади не працюють. Це шанс для В. Януковича відійти від феодального правління. Він до п'яти-шести звузив коло людей, які приймають рішення. Імовірність помилки набагато більша, ніж якби їх ухвалювали ширшим колом. А відповідальність несе В. Янукович.

Безумовно, якщо суд перегляне вирок і дозволить Ю. Тимошенко відбувати покарання, наприклад, умовно – це становитиме пряму електоральну загрозу для В. Януковича і його політичної сили, оскільки тоді в особі Тимошенко вони автоматично здобувають головного критика. А це не дозволить «регіоналам» спокійно провадити виборчу кампанію – особливо на тлі постійного зниження рейтингу їхньої партії.

Якщо ж Ю. Тимошенко все-таки залишать за ґратами, її політична сила буде позбавлена основного рушія – особистої харизми лідерки. Тоді БЮТ (або партія “Батьківщина”) набере на виборчих перегонах значно менше, ніж на чолі з Тимошенко. Однак формально все буде виглядати пристойно: опозиційна сила братиме участь у виборах. Цілком ймовірно, що БЮТ(Батьківщину) очікуватиме та сама участь, що і “Нашу Україну” – поступова втрата популярності на межі проходження до парламенту.

Що ж стосується президентських виборів, то очевидним є те, що для В. Януковича електоральне поле розчищене майже повністю: Тимошенко була головним його суперником у 2010 році. При цьому формально вибори будуть відбуватися між багатьма кандидатами, що дасть змогу владі говорити про їх демократичність. Однак, якщо аналогічна ситуація на президентських виборах у Росії не зменшує ваги її керівництва на світовій політичній арені, то для України більш імовірним може виявитися сценарій Білорусі. Її президента вже зробили “нев’їзним” до Європи.

Зникнення Ю. Тимошенко з політичної арени має глобальні наслідки для всієї політичної еліти країни, причому як для влади, так і для опозиції, відзначають експерти. За відсутності на волі лідера «Батьківщини» Президент В. Янукович на найближчі роки позбавляється альтернативного центру впливу, пише газета «Сьогодні». Ю. Тимошенко була єдиним на даний момент політичним лідером, здатним реально протистояти Президенту. Всі інші опозиційні політики так чи інакше підконтрольні Банковій або маловпливові.

Водночас вирок Ю. Тимошенко означає, що до в'язниці може потрапити кожен. Жоден політик чи бізнесмен не має такої підтримки за кордоном, як вона, і якщо вже ця підтримка не дала ефекту, то іншим і зовсім розраховувати немає на що.

Фактор страху, безумовно, допоможе В. Януковичу встановити контроль над політико-бізнесовим полем. І якщо раніше В. Литвин або П. Симоненко могли грати в свою гру, тепер це буде неможливо.

Ця обставина, до речі, може дати і позитивний для суспільства ефект: при наявності політичної волі в країні може, нарешті, розпочатися недеклараційна боротьба з корупцією. «Юлін приклад» з реальним терміном для політика такого рівня може мати значний дисциплінуючий вплив на чиновницьку масу.

Обвинувальний вирок може позитивно вплинути на рейтинг Партії регіонів. Навіть опитування не надто лояльного до влади «Демократичного кола» показують, що майже 36% українців вважають законним процес над Тимошенко. Ця цифра приблизно збігається з тим відсотком, який ПР отримала на дострокових виборах-2007, а В. Янукович – у першому турі президентських виборів.

Тобто в країні є 35 % активних прибічників жорстких заходів влади. Їх підтримки буде достатньо для впевненої перемоги ПР на парламентських виборах-2012. Правда, вирок Ю. Тимошенко матиме тимчасовий ефект, тому що для підтримки рейтингу у 2012-му владі потрібні будуть два обов'язкових кроки: значне збільшення зарплат з пенсіями, прорив на ниві боротьби з корупцією та підвищення статусу російської мови.

Що стосується перспективи опозиційних сил в умовах відсутності на політичній арені Ю. Тимошенко, експерти Агентства моделювання ситуацій звертають увагу на внутрішні суперечності всередині партії «Батьківщина» щодо того, хто може стати новим лідером. За їхнім висновком, цілком очевидно, що О. Турчинов не зможе стати новим ідейним лідером партії. «Невизначеність долі Юлії Тимошенко породила всередині її політичної сили значні суперечності щодо того, хто може стати лідером. Пов'язана така ситуація з тим, що у Тимошенко в партії немає певних фаворитів, а О. Турчинов в електоральному плані виглядає дуже слабо», – йдеться в дослідженні.

Враховуючи слабкість позицій усередині партії М. Томенка й І. Кириленка, вони теж навряд чи зможуть претендувати на високу позицію лідера. Тому не виключено, що під час відсутності самої Ю. Тимошенко партійний список очолить фігура символічна, хоч і віддалена від реального керування партією. Такою символічною фігурою може стати співачка Н. Матвієнко або, наприклад, актриса О. Сумська, вважають експерти.

Утім, деякі експерти вважають, що високі результати на парламентських виборах «Батьківщина», швидше, отримає з лідером за ґратами, ніж на волі. При цьому, хто б не був формальним лідером списку, Ю. Тимошенко буде «почесним першим номером». У такому разі партії особливо не потрібно буде напружуватися, щоб виділитися серед інших опозиціонерів і шукати для передвиборної кампанії якісь нові смисли й образи.

Разом з тим у цій ситуації з'являється можливість показати себе дієвою опозицією іншим політичним силам, зокрема, «Фронту змін» А. Яценюка. За деякими оцінками, саме він може перебрати на себе роль головного опозиціонера країни і стати головним конкурентом В. Януковича на наступних президентських виборах.

Як розгортатимуться подальші події навколо вироку Ю. Тимошенко, наразі прогнозувати складно. Нещодавно Президент В. Янукович заявив, що Київ готовий відкласти укладання угоди про асоціацію України з Євросоюзом. «Якщо з якихось

причин Європа або Україна не готові, то угода може бути укладена пізніше», – вважає В. Янукович. Разом із тим Президент підкреслив, що «угода про асоціацію, які відображає перспективи приєднання України (до ЄС) має дуже велике значення для нас».

Український Президент також підкреслив, що процес інтеграції України в Євросоюз не повинен пов'язуватися зі «справою Тимошенко». «Кримінальні справи проти Тимошенко повинні бути відділені від української інтеграції з Євросоюзом», – вважає В. Янукович.

Позитивні для Ю. Тимошенко перспективи виглядають дедалі більше сумнівними і з огляду на порушення проти неї Службою безпеки України нової кримінальної справи, за якою опозиційний політик підозрюється у замаху на розтрату 405 млн доларів в 1990-ті роки – за спробу покласти борги корпорації «Єдині енергетичні системи України» (ЄЕСУ) на бюджет країни. У справі проходить й інший экс-прем'єр України – П. Лазаренко, з яким, за версією слідства, Ю. Тимошенко тоді вступила в змову.

За словами начальника головного слідчого управління Служби безпеки України І. Дерев'янка, підставою для порушення справи став червневий лист міністра оборони Росії А. Сердюкова Кабінету Міністрів України з приводу погашення заборгованості. У листі говорилося, що борг становить понад 400 млн доларів.

У своїх претензіях він спирається на угоду Міноборони і ЄЕСУ про порядок поставок продуктів виробничо-технічного призначення для потреб Міноборони від 1997 р. У ті роки «Єдині енергетичні системи України» займалися погашенням українських боргів за російський газ. Була досягнута домовленість про бартер – про постачання продуктів російським військовим на зазначену суму. Однак поставка була проведена не в повному обсязі, утворився борг, і Сердюков нагадав про нього.

Зважаючи на нові обставини, депутати від опозиції пропонують декриміналізувати не лише 365 статтю Кримінального кодексу, за якою засуджено Ю. Тимошенко, але й 191 статтю, за якою порушена справа про борги ЄЕСУ.

Голови фракцій «БЮТ – Батьківщина» і НУ – НС І. Кириленко та М. Мартиненко подали поправки до ухваленого в першому читанні 6 жовтня законопроекту № 9221 «Про внесення змін у деякі законодавчі акти (щодо гуманізації відповідальності за правопорушення в сфері господарської діяльності)».

Вони пропонують декриміналізацію двох статей КК: ст. 365 («зловживання владою чи службовим становищем»), за якою була засуджена Ю. Тимошенко, а також ст. 191 («присвоєння, розтрата майна або заволодіння ним»), за якою проти неї СБУ порушила ще одну кримінальну справу. На думку депутатів, кримінальне провадження, відкрите на підставі ст. 191 і ст. 365 КК у відношенні «осіб, які займали посади в колегіальних органах державної влади», зокрема входили до складу Кабміну, підлягає негайному припиненню. При цьому особу, якій був винесений вирок за цими двома статтями, депутати пропонують вважати несудимою.

Крім того, пропонується доповнити обидві ці статті КК уточненням про те, що посади членів Кабінету Міністрів, народних депутатів і Президента належать до політичних, і «для цілей цього кодексу вони не є посадовими особами».

Отже, подальші події у справі Ю. Тимошенко залежатимуть від того, як розгортатимуться події у парламенті навколо прийняття згадуваних законопроектів,

Т. Гранчак, канд. іст. наук, заввіділом СІАЗ

Осінні акції протесту – традиційні і не дуже

Середина жовтня стала для України часом підвищеної вуличної політичної активності. Протягом 13–17 жовтня в Києві відбулися мітинги і акції протесту правих і лівих політичних сил, прибічників Ю. Тимошенко, невдоволених рішенням Печерського суду, громадських організацій та профспілок. Раніше до Київської міської адміністрації (КМДА) надійшло 9 заявок на проведення масових акцій в центральній частині столиці 14 жовтня загальною чисельністю 27,9 тис. чоловік.

Напередодні, **13 жовтня**, близько 300 чоловік у Києві провели «**Марш порожніх гаманців**» на знак протесту проти зuboжіння українського народу. Учасники маршу зібралися біля арки Дружби народів, де провели мітинг з прапорами Федерації профспілок працівників малого і середнього підприємництва. До Києва на акцію прибули люди з різних регіонів, зокрема з Луганської, Запорізької, Хмельницької, Вінницької, Київської і Чернігівської областей.

За словами глави Федерації профспілок працівників малого і середнього підприємництва В. Роя, декілька автобусів правоохоронці не пропустили в столицю.

Учасники маршу вирушили колонною до Кабінету Міністрів України, скандуючи: «Міністрам, депутатам – в руки лопати!», «Азарову – мінімальну пенсію!», «Уряду – ганьба!»

Біля будинку уряду учасники акції передали представникові департаменту інформації і масової комунікації секретаріату Кабміну М. Шевченку попередження про те, що народ, який наймав урядовців на роботу, може розірвати трудовий договір з ними в разі невиконання вимог учасників акцій.

Вони також передали уряду резолюцію, підписану організаціями, що взяли участь в акції, з вимогою, зокрема, відмінити чинний Податковий кодекс і пенсійну реформу, проводити позапланові перевірки господарської діяльності лише за рішенням суду, припинити тиск правоохоронних органів на підприємців. Учасники маршу символічно залишили біля Кабміну декілька порожніх гаманців.

Наступного дня, **14 жовтня**, представники Всеукраїнської організації воїнів-афганців «Ніхто, окрім нас», а також підприємці під час **форуму громадських організацій** зажадали від Верховної Ради саморозпуску і призначення дати дострокових виборів, інакше, за їхніми словами, вони «допоможуть» парламенту «саморозпуститися». Депутатам дали крайній термін до 3 листопада, після чого, якщо вимоги про саморозпуск не будуть виконані, учасники форуму обіцяють почати акцію громадянської непокорі.

«Ви дискредитували себе щоденним звуженням і відміною соціальних, економічних і громадянських прав і свобод,

погіршенням нашого життя, знищенням майбутнього наших дітей, постійними спробами перетворити наш народ в рабів і жебраків. Цинічною зневагою до Конституції, голосуванням чужими картками, самовільним продовженням ваших повноважень ви поставили себе поза законом. Ви втратили юридичну легітимність і загальне визнання. Ви повинні піти самі. Інакше ми вам допоможемо це зробити», – йдеться у зверненні форуму громадських організацій. В документах зазначено, що це звернення підтримали «представники сотень громадських організацій і більше 30 тис. ініціативних груп з усіх регіонів».

Цього ж дня біля будівлі Кабінету Міністрів провели акцію протесту **шахтарі Луганської області**, які виступили з ініціативою проведення загальнонаціонального страйку і конституційних зборів.

За словами голови Союзу об'єднання громадян «Трудовий рух “Солідарність”» К. Ільченка, акція протесту обумовлена свавіллям регіональної «вугільної мафії». На прес-конференції організатори акції наголосили на «незаконних діях органів державної виконавчої влади і працедавців ДП «Луганськвугілля», ДП «Свердловантрацит», ДП «Ровенькіантрацит», ТОВ «Краснодонвугілля», спрямовані на знищення вугільної галузі як державного сектору промисловості України».

«Внаслідок їх антидержавної діяльності, Луганська область доведена до рівня індустріального звалища», – заявив К. Ільченко.

Незгоду з реформами, що проводяться діючою владою в сфері бюджетної та соціальної політики, а також курсом на зближення з ЄС та НАТО, загостренням відносин з Росією висловили **бюджетники Ялти**. На мітингу було прийнято резолюцію з вимогами припинити скорочення бюджетних витрат в галузі соціального захисту малозабезпечених громадян, скорочення під виглядом «оптимізації» робочих місць у бюджетній сфері, заощаджувати бюджетні кошти в першу чергу за рахунок скорочення витрат на утримання Адміністрації Президента, Верховної Ради, уряду, запровадити податок на розкіш, зупинити рейдерські захоплення кримських санаторіїв, зупинити підвищення тарифів на комунальні та транспортні послуги тощо.

Водночас 14 жовтня виявила активність **українська опозиція**. Зокрема, у Києві біля пам'ятника Тарасу Шевченку зібралось декілька тисяч представників різних опозиційних політичних сил, які вимагали від влади **припинити політичні репресії**.

Присутній на мітингу депутат Верховної Ради від «**Блоку Юлії Тимошенко – Батьківщина**» А. Сенченко заявив: «Сьогодні всі українські громадяни повинні об'єднатися навіть не стільки в підтримці Юлії Тимошенко, скільки за майбутнє своєї країни, тому що будь-яка нормальна людина хоче жити в демократичній країні, в якій влада поважає громадянина. Саме тому ми боремося із злочинним режимом сьогоднішньої влади. Саме тому ми виходимо і на Хрещатик, і до Печерського суду, і на мітинги по всій країні».

На Хрещатику біля Печерського суду продовжує діяти наметове містечко, в якому перебувають близько трьохсот прибічників Ю. Тимошенко. Напередодні Служба безпеки України порушила чергову справу відносно екс-прем'єра. Як заявив 14 жовтня глава українського уряду М. Азаров, Ю. Тимошенко повинна відповісти за те, що перебрала на державу борг своєї корпорації «Єдині енергетичні системи України» перед Міноборони Росії у розмірі понад чотирихсот мільйонів доларів.

Нова справа проти Ю. Тимошенко, вважають її однопартійці, означає, що влада не допустить її виходу на свободу, навіть якщо Верховна Рада декриміналізує статтю, за якою вона засуджена у «газовій» справі.

На знак протесту проти виголошення звинувачувального вироку колишньому Прем'єрові і порушення відносно неї нової справи лідер «**Фронту змін**» А. Яценюк оголосив про початок акції «Україна проти Януковича». По всій країні активісти «Фронту змін» приступають до збору підписів під вимогою про відставку діючого Президента. Втім, прибічники Ю. Тимошенко, і не лише вони, називають цю акцію піарходом і пов'язують її з майбутніми парламентськими виборами. На думку колишнього соратника В. Януковича, депутата Верховної Ради Т. Чорновола, «називати Арсенія Петровича

лідером опозиції, взагалі опозицією трішки якимось смішно. Є такий термін у нас «плюшева опозиція», ось лідером «плюшевої опозиції», можливо, в якій, в принципі, всім бути приємно, вигідно і красиво». «Чим гірше поводить ся влада, чим гірше її результати, тим більше, здавалося б, отримує опозиція. Але «плюшева опозиція» – це ще не боляче і не страшно, тому лідером такої опозиції здається Яценюк. Він багато виступатиме, але завжди тихо консультуватиметься (з владою). Це ще можна назвати конструктивною опозицією», – вважає Т. Чорновіл.

Основне завдання антипрезидентської акції «Фронту змін», як вважають експерти, – повернути на свій бік прибічників Ю. Тимошенко.

Свій протест проти авторитарних дій влади відносно представників опозиції в цілому, і відносно Ю. Тимошенко зокрема висловили учасники мітингів у Донецьку й Одесі. Так, 14 жовтня в **Донецьку** більше 100 учасників мітингу – членів партій і громадських організацій, що входять у Комітет опору диктатурі («Батьківщина», «Фронт змін», «Україна майбутнього», «За Україну!», Європейська партія України, Партія захисників Вітчизни, «Громадянська позиція», ВО «Свобода», Конгрес українських націоналістів, Народний рух України та ін.) – закликали політичних лідерів Європи і керівництво міжнародних організацій заборонити в'їзд на територію ЄС Президенту України В. Януковичу, членам уряду і судді Р. Киреєву.

Виступаючи засудили антиєвропейські дії нинішньої української влади по відношенню до своїх опонентів і до суспільства в цілому, підкреслили, що «Президент України перейшов межу, за якою вже не діють ні Конституція, ні закони, межу, за якою влада тримається тільки на багнетах силових структур».

В прийнятій після мітингу резолюції учасники акції закликали політичних лідерів Європи «бойкотувати представників сучасної української влади на міжнародних конференціях, самітах і форумах, як таких, хто сприяє встановленню авторитарного режиму в незалежній країні».

Вони також призвали європейців «заблокувати особові рахунки в європейських банківських установах як представників олігархічної верхівки, так і низів правлячого режиму».

«Від діючої влади, у свою чергу, вимагаємо звільнення всіх політичних ув'язнених, відновлення відкритих судових розглядів і повернення судової системи України в правове русло, а не використовувати її як засіб розправи над опонентами правлячого режиму», – йдеться в прийнятій резолюції.

Представники політичних партій «Батьківщина», «Фронт змін», «За Україну!», «Реформи і порядок», Українська народна партія в **Одеській** області передали главі Одеської обласної державної адміністрації Е. Матвійчуку петицію з вимогою звільнення з-під варти экс-прем'єр-міністра України Ю. Тимошенко.

Про 14 жовтня під час мітингу на підтримку Ю. Тимошенко повідомив депутат Одеської обласної ради, заступник голови Одеської обласної партійної організації ВО «Батьківщина» С. Веселов.

Як відзначив депутат, «ми знаємо, що Партія регіонів збудувала вертикаль влади, і ми хочемо перевірити, як вона працює – чи дійде наше звернення з вимогою звільнення незаконно осудженої Ю. Тимошенко від губернатора Одеської області до Президента, адже губернатор є його представником».

«Методи, якими користується нинішня влада, обурюють український народ, і підтвердження тому – наша сьогоднішня акція. Люди не хочуть просто дивитися на беззаконня, що твориться, вони мають намір добитися справедливості», – підкреслив С. Веселов.

Уже традиційними стали 14 жовтня мітинги **ВО «Свобода»**. Цього дня понад 8 тисяч прихильників об'єднань «Свобода» та УНА-УНСО пройшли центром Києва «Маршем УПА», їх супроводжували близько тисячі правоохоронців. «Марш УПА» – щорічна урочиста хода, яку проводять українські праві сили до свята Покрови. Головні вимоги учасників ходи – відставка уряду та повернення звань героїв Степану Бандері та Юрію Шухевичу. Тим часом Вищий адмінсуд України заборонив переглядати справу щодо Бандери й Шухевича.

Як і раніше, учасники маршу збиралися в парку Шевченка біля пам'ятника Кобзарю. Значна їх частина – молодь, багато хто приїхав з інших областей України: Хмельницької, Чернівецької, Полтавської, Рівненської, Черкаської, Херсонської, Чернігівської, Дніпропетровської, Тернопільської та ін. Однак цього разу, окрім прапорів таких організацій, як «Свобода» та УНА-УНСО, там було чимало символіки партії «Батьківщина». Представники БЮТ виступали і на віче, з якого почалася хода.

Серед іншого, учасники віча говорили не лише про статус вояків та лідерів ОУН-УПА. Зокрема, лідер ВО «Свобода» О. Тягнибок заявив про необхідність вирішення соціальних проблем простих українців, про неприпустимість торгівлі сільськогосподарськими землями та про усунення від влади В. Януковича з його оточенням.

«Що говорила УПА? Яку державу треба будувати? Без злиднів та олігархів. Чому ми бідні? Не тому, що наша держава якась злиденна, а через те, що в ній бракує справедливості. Як національної, так і соціальної справедливості», – підсумував віче О. Тягнибок.

Віче тривало більше години, а по його закінченні учасники вирушили ходою по вулиці Володимирській у бік Михайлівської площі. Правоохоронці нарахували дві з половиною тисячі учасників ходи, однак інші підрахунки показують, що до неї долучилося більше восьми тисяч осіб. Колона зайняла половину проїжджої частини вулиці і розтяглася більш ніж на півтора кілометра. Як повідомляють ЗМІ, учасники маршу на честь річниці створення УПА в Києві спалили прапор Партії регіонів.

Більше сотні членів політичного об'єднання «Свобода», а також їхні однодумці з Конгресу українських націоналістів і ОУН-УПА зібралися цього ж дня в Києві біля Аскольдової могили. Після нетривалого мітингу його учасники відкрили символічний пам'ятник Мазепі – невеликий бюст Мазепи на дерев'яному постаменті. Як пояснюють представники КУН, він має тимчасове призначення, а справжній пам'ятник передбачається відкрити наступного року на 70-річчя створення ОУН-УПА.

«Ми його поставили тільки на сьогодні, на один день, щоб показати владі, що в Києві на цій площі повинен стояти пам'ятник Івану Мазепі. І ми, якщо влада не зробить цього, наступного року обов'язково поставимо тут пам'ятник Мазепі. Пам'ятник Петлюрі. Пам'ятник Бандері», – заявив голова КУН С. Брацюнь.

Водночас, на думку депутата Верховної Ради України від опозиційної фракції «Наша Україна – Народна самооборона» Т. Стецьківа, на сьогодні більш актуальними виглядають заходи просвітницького характеру. «Я, наприклад, беру участь в громадських заходах не в столиці, а в Західному регіоні України. Ми відкриваємо сьогодні в школах виставки, присвячені річниці створення української повстанської армії. Це хороший ілюстрований матеріал з фотографіями, з коротким описом шляху, який пройшла Українська повстанська армія. Тому, я вважаю, що такі просвітницькі акції зараз мають набагато більше значення для підростаючого покоління, ніж ті акції, які різні сили планують в Києві. Просто всі попередні роки це завжди були вкрай націоналістичні сили, з одного боку, і украй ліві комуністичні сили, з іншого боку. Як правило, це призводило до сутичок, до конфліктів і т. д. Набагато більш продуктивно працювати в школах. Саме цим ми і займаємося», – наголосив депутат.

Традиційні опоненти «свободівців» – **комуністи та представники «Союзу радянських офіцерів»** (загалом близько півсотні учасників) – зібралися 14 жовтня на Бесарабській площі біля пам'ятника Леніну. За їхніми словами, вони зібралися, щоб дати відсіч бандерівцям, і не виключали, що підуть на сутички з «Маршем УПА».

«Нас мало, але ми радянські, тверді люди. Ми щороку з ними зустрічаємося і перемагаємо. Дамо відсіч по-сталінськи, як давали Гітлеру», – сказав представник «Союзу радянських офіцерів».

На знак протесту проти маршу на підтримку УПА, який щорічно 14 жовтня намагаються провести в центрі Києва націоналісти, цього ж дня провели свій анонсований мітинг проти фашизму біля меморіалу ольшанцям комуністи **Мико-**

ласва. Правда, вийшов він зовсім небагатолюдним – участь в акції взяли близько 50 чоловік.

У своєму виступі Голова обласної організації Союзу офіцерів України, депутат обласної ради О. Усенко наголосив, що учасники мітингу повинні висловити солідарність з тими представниками Комуністичної партії та інших патріотичних організацій, які «сьогодні стоять стіною в Києві і не дають можливості “бандерівцям” провести свій марш».

В резолюції мітингу, яку підтримали його учасники, підкреслюється: «...Щорічно 14 жовтня націоналісти намагаються проводити свої ходи і коричневі шабаші на вулицях столиці України і в різних містах, приурочуючи їх до так званої річниці створення Української повстанської Армії (УПА)...Одним з проявів нахабніючого фашизму і є спроби святкувати річниці такої кривавої сили, як УПА...».

«...Закликаємо Президента України, Кабінет Міністрів заборонити будь-які акції неофашистських організацій 14 жовтня, врятувати населення України від відродження фашизму, запобігти кровопролиттю і беззаконню ультраправих, націоналістичних організацій.

Міністру внутрішніх справ – забезпечити порядок в столиці України м. Києві, перекрити центральні вулиці міста і не дати зіткнутися нащадкам посібників фашистів і нащадкам визволителів миру від коричневої чуми.

Міністру освіти – посилити контроль в навчальних закладах за спотворенням історії ХХ століття, героїзації фашистських посібників ОУН і УПА, висвітлення історії УРСР з негативної точки зору», – вимагається в резолюції.

Новий тиждень розпочався з продовження протестних акцій – у понеділок, 17 жовтня, у Києві пройшла Всеукраїнська профспілкова акція під гаслом **“Профспілки проти бідності”**. Акція приурочена до Всесвітнього дня боротьби проти бідності. Учасники акції зібралися на майдані Незалежності з прапорами ФПУ.

Люди провели мітинг, а також ухвалили резолюцію, в якій вимагають від Президента забезпечити конституційне право на роботу, її гідну оплату, а також на пенсію. У резолюції ви-

сунуто вимоги до Верховної Ради: забезпечити в держбюджеті на 2012 рік мінімальні зарплату та пенсії на рівні об'єктивно розрахованого прожиткового мінімуму. Крім того, від Кабінету Міністрів України представники ФПУ вимагають реального соціального діалогу з ними під час проведення економічних реформ. Крім того, маніфестанти протестували проти тиску силових органів на Федерацію профспілок України. Як відомо, за останні місяці представники прокуратури неодноразово намагалися проводити обшуки у ФПУ, викликали профспілкових лідерів на допити. Таку активність силовиків пов'язують із спробами високопоставлених урядовців знайти підстави для отримання контролю над профспілковими оздоровницями і санаторіями.

У разі невиконання вимог, як зазначено в резолюції, профспілки готові розпочати масові акції протесту працівників усіх галузей.

Після мітингу на майдані Незалежності учасники акції пройшли колоною до будівлі уряду на вулиці Грушевського, автомобільний рух якою частково перекрили правоохоронці. Біля будівлі Кабміну відбувся мітинг, під час якого учасники скандували "Ганьба!" і вигукували "Гідну роботу! Гідну зарплату!".

Після засідання Кабінету Міністрів представники ФПУ пройшли від будівлі уряду повз комітети Верховної Ради вулицями Шовковичною та Лютеранською, а також повз будівлю Адміністрації Президента, після чого завершили свою акцію.

Утім, можна прогнозувати, що проведення протестних акцій найближчим часом продовжуватиметься. Зокрема, ряд громадських організації України спільно з профспілками обговорять можливість проведення в Києві 48-годинного загальнонаціонального страйку, «який буде початком загальнонаціональних акцій протесту, що примусять владу вийти на діалог». Про це 14 жовтня заявив глава Громадського конституційного комітету Ю. Збітнев. При цьому він не уточнив час проведення страйку.

За його словами, питання обговорюватиметься 11 листопада на Загальногромадянському конгресі в Києві, з ініціативою проведення якого виступив ряд громадських організацій, зок-

рема, Союз “Трудовий рух “Солідарність”, Конфедерація вільних профспілок Луганщини, Союз підприємців “Вільний простір”, Громадський конституційний комітет.

Як відзначив Ю. Збітнев, проведення такої акції змусить уряд і Президента В. Януковича піти на діалог. Мета акції – відставка діючої влади, зміна системи влади шляхом створення всеукраїнських конституційних зборів.

Поки ми спостерігаємо точкові виступи окремих політичних сил і соціальних груп, які протестують проти утиску своїх прав з боку влади: підприємці, студенти, воїни-афганці, чорнобильці... Проте тенденція до розширення соціальної бази вуличних протестів не дає приводів для оптимізму.. («*Novosti-n.mk.ua*» (<http://novosti-n.mk.ua>), «*Zaruskiy.org*» (<http://zaruskiy.org>), «*KyivPost*» (<http://www.kyivpost.ua/>), «*Взгляд*» (<http://www.vz.ru>), «*ForPost*» (<http://sevastopol.su>), «*Взгляд из Одессы*» (<http://od-news.com>). – 2010. – 14.10; «*Радіо Свобода*» (<http://www.svobodanews.ru>). – 2010. – 17.10; «*Українська правда*» (www.pravda.com.ua). – 2010. – 17.10).

АКТУАЛЬНА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ

С. Горова, влас. кор. СІАЗ НБУВ

Политическая активность – рождение нового качества

Некоторые общественные организации Украины совместно с профсоюзами обсудят возможность проведения в Киеве 48-часовой общенациональной забастовки. Об этом 14 октября на пресс-конференции в информационном агентстве УНИАН сообщил глава Общественного конституционного комитета Ю. Збитнев. По его словам, данный вопрос будет обсуждаться на Общегражданском конгрессе в Киеве 11 ноября текущего года. «Я думаю, там будет поставлен ультиматум власти. Мы будем инициировать общенациональную сорока-

восьмичасовою забастовку. Она будет началом общенациональных акций протестов», – подчеркнул Ю. Збитнев.

Глава Общественного конституционного комитета в своем выступлении подчеркнул, что попытки призвать власть к диалогу ни к чему не приводят. «Поскольку сегодня идет очень большое давление на демократию внутри страны, а также извне и диалога нет, мы будем делать все, чтобы сегодня максимально усилить давление на власть», – сказал Ю. Збитнев. По его словам, между общественными организациями больших разногласий нет. У них одно требование – те, кто сегодня при власти, должны уйти.

Об отсутствии необходимого конструктивного диалога с властью также на пресс-конференции говорил и глава Союза соединения граждан «Трудовое движение «Солидарность» Константин Ильченко. Он отметил: «Конечно, нужен диалог. Сегодня мы были в Кабинете Министров. С нами встречались представители Кабмина, генеральные директора угольных объединений и представители Министерства соцзащиты труда – мы увидели, что им глубоко все равно на нас. Они рассказывали, что исполнительная власть не может регулировать процессы касательно трудовых прав трудящихся».

Вместе с тем глава Общественного конституционного комитета также обратил внимание журналистов и на то, что «вопрос сегодня в изменении системы. Только потом можно говорить о выборах. Именно поэтому луганские шахтеры, пусть это не многочисленные профсоюзы, выставили, кроме социально-экономических требований, и требования политические. Не только общественно-национальную забастовку, но и конституционное собрание».

Ю. Збитнев также сообщил, что Общественный конституционный комитет поддержит профсоюзные организации в проведении в Киеве 17 октября «марша против бедности».

В свою очередь лидер движения «Никто, кроме нас» Б. Новажилов сообщил, что на Общегражданском форуме в Киеве общественные организации выдвинули требование самороспуска действующего состава парламента до 3 ноября текущего года. «Был поставлен ультиматум Верховной Раде: если до

3 ноября они не самораспустятся, 5 ноября в Киеве состоится учредительное заседание Гражданского совета, которая примет решение об единой акции протеста. Мы предлагаем сделать одну акцию, но она должна будет вернуть нас в правовое поле», – сказал он.

Глава конфедерации свободных профсоюзов Луганской области Николай Козюберда в своем выступлении на пресс-конференции подчеркнул, что сфера труда в Украине, который касается угольной промышленности, «имеет признаки принудительного труда». Величина оплаты труда шахтерам Луганской области меньше на 25 % от уровня, гарантируемого государством. «Таким образом шахтеры не могут зарабатывать трудом на достаточную жизнь», – подчеркнул Н. Козюберда.

В создавшихся условиях таким образом достаточно четко проявляется качественно новая особенность политической ситуации: в общественной жизни активизируются новые политические силы, с ярко выраженными достаточно радикальными социально-политическими требованиями, использующие новые, современные методики организационной деятельности и, что особенно важно, не проплаченную, а искреннюю заинтересованность в достижении своих целей. В некоторой мере данную тенденцию можно сопоставлять с бурными социальными протестами глобального характера, происходящими в большинстве стран мира. Касательно политической атмосферы в Украине, можно прогнозировать, что новые политические движения постепенно будут отбирать определенную часть активного электората в уже традиционных политических сил, влияя таким образом на существующую расстановку сил.

Інформація СІАЗ НБУВ

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України В. Литвин наголошує, що ключовим питанням нинішнього пленарного тижня буде розгляд у першому читанні проекту Державного бюджету на наступний рік. На брифінгу для журналістів по завершенню засідання Погоджувальної ради він зазначив, що «цей тиждень є у нас надзвичайно перенасичений, бо ключове питання – це проект Державного бюджету на 2012 р.».

Відповідаючи на запитання журналістів щодо можливого розгляду ряду інших законопроектів, зокрема про ринок землі, керівник парламенту повідомив, що цей документ перебуває на розгляді в профільному комітеті Верховної Ради. «Профільний комітет поки не випускає його, і це перше застереження для розгляду законопроекту на цьому тижні», – сказав він.

На думку В. Литвина, законопроект про ринок землі потребує ретельного підходу і ухвалення прозорого рішення, щоб уникнути «повзучої латифундизації за копійки». Він також зазначив, що на засіданні Погоджувальної ради представник Президента України в парламенті, депутат від фракції Партії регіонів Ю. Мірошниченко озвучив ініціативу розглянути урядовий законопроект про ринок землі 18–21 жовтня.

На запитання про перспективи розгляду проекту Митного кодексу В. Литвин зазначив, що профільний комітет уже готовий винести його на розгляд, але Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради не дало свого висновку щодо згаданого законопроекту.

За прогнозами В. Литвина, проект Митного кодексу буде розглядатися відразу після підготовки відповідного висновку. Голова Верховної Ради, коментуючи на прохання журналістів ініціативи фракції «БЮТ – Батьківщина» щодо розпуску парламенту, назвав їх «безперспективними», і закликав народних депутатів спробувати налагодити діалог між собою замість того, щоб вносити подібні ініціативи.

Він нагадав, що термін роботи нинішньої Верховної Ради визначено законом, і, відповідно до Конституції, наступні

вибори до парламенту мають відбутися в 2012 р. Він висловив сумнів, що знайдеться така кількість депутатів, які готові будуть скласти свої мандати, щоб це було підставою для його розпуску. «Я переконаний, що доки ця Верховна Рада, нехай і розкритикована, існує – існує демократичний розвиток України. Все інше – це спроби реалізувати свої плани під політичний момент», – підкреслив він і закликав «не розхитувати ситуацію в Україні, адже на часі – розгляд бюджету, вирішення питань життя країни в осінньо-зимовий час» (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)*). – 2011. – 17.10).

***

Голова Верховної Ради України В. Литвин закликає народних депутатів знайти компроміс у всіх питаннях, пов'язаних із прийняттям законопроекту про декриміналізацію економічних злочинів.

Під час засідання Погоджувальної ради у рамках дискусії про можливість прискорення розгляду відповідного законопроекту у другому читанні В. Литвин, зокрема, запропонував лідерам фракцій і головам комітетів проаналізувати, чи є у парламенті необхідна кількість голосів для підтримки проекту постанови, внесеної головою Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності В. Швецем.

При цьому В. Литвин поінформував, що станом на 17 жовтня надійшло майже 120 поправок до законопроекту (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)*). – 2011. – 17.10).

***

Голова Верховної Ради України В. Литвин пропонує визначити порядок обчислення часу на території України відповідним законом.

На засіданні Погоджувальної ради 17 жовтня В. Литвин зазначив, що прийняття парламентом Постанови про встановлення в Україні часу другого часового поясу з додаванням однієї години «було поспішним, непродуманим» і таким, що не передбачало всіх негативних наслідків. «Я уважно ознайо-

мився з висновками фахівців у всіх сферах, які говорять і стверджують про величезні ризики і виклики, які ми матимемо в зв'язку з тим, що буде діяти нинішня постанова», – наголосив він. Тому, сказав керівник парламенту, народні депутати зареєстрували 4 проекти постанов щодо зміни цього рішення.

Разом з тим, В. Литвин запропонував авторам відповідних постанов не наполягати на їхньому розгляді, і прийняти постанову про скасування рішення Верховної Ради України «Про зміну порядку обчислення часу на території України» і доручити уряду протягом місяця внести відповідний проект закону. «Верховна Рада повинна розглянути і прийняти закон, і поставити крапку у цьому питанні. До цього часу буде діяти відповідна постанова Кабінету Міністрів України, яка передбачає переведення часу назад в останню неділю жовтня», – сказав В. Литвин.

При цьому Голова Верховної Ради висловив думку про доцільність закріплення на законодавчому рівні рішення про те, що Україна перейде на зимовий час і не переходитиме на літній.

На брифінгу по завершенню засідання Погоджувальної ради В. Литвин повідомив, що питання про скасування Постанови «Про зміну порядку обчислення часу на території України» розглядатиметься 18 жовтня (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)*. – 2011. – 17.10).

***

Верховна Рада двічі відмовилася скасовувати своє попереднє рішення про відміну зимового часу. За відповідну постанову зранку проголосувало лише 216 депутатів з 226 необхідних. Уже після перерви спікер В. Литвин поставив її на голосування ще раз, однак депутати знову її не підтримали.

Таким чином, парламент підтвердив своє попереднє рішення про відміну переходу на зимовий час.

Відповідно, 30 жовтня Україна не перейде на зимовий час.

У свою чергу лідер фракції Партії регіонів О. Єфремов припустив, що Верховна Рада повернеться до питання часового обліку цього тижня (*Українська правда (<http://www.pravda.com.ua>)*. – 2011. – 18.10).

***

До розгляду народним депутатам України на нинішньому пленарному тижні запропоновано понад 80 питань. Про це повідомив Голова Верховної Ради України В. Литвин, відкриваючи 17 жовтня засідання Погоджувальної ради, зазначивши, що із них 23 – урядові законопроекти, решта – депутатські ініціативи.

Зокрема, 20 жовтня передбачається розглянути 22 питання, серед яких проект Державного бюджету України на 2012 р. Розгляд цього питання, сказав керівник парламенту, пропонується «розпочати на вечірньому засіданні і провести відповідно до вимог Регламенту і Бюджетного кодексу».

За словами Голови Верховної Ради, на пленарний тиждень 1–4 листопада вже нині надійшли пропозиції щодо розгляду 65 питань (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2011. – 17.10*).

***

20 жовтня Верховна Рада України на вечірньому пленарному засіданні розглядатиме у першому читанні проект Державного бюджету на наступний рік. Про це повідомив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин в інтерв'ю телеканалу «Рада» 14 жовтня.

Разом з тим В. Литвин висловив «певне розчарування тим, як підійшли комітети, депутати і фракції до підготовки пропозицій до Державного бюджету». Він пояснив, що до проекту внесено 1,5 тис. поправок на суму 386 млрд грн. При цьому, нагадав В. Литвин, видаткова частина бюджету, запропонована урядом, становить 374 млрд грн, доходна – 334 млрд грн. «Це свідчить про те, що у повній мірі працює передвиборча логіка», – сказав він.

На думку керівника парламенту, процес обговорення буде непростим. Це провокація чергового конфлікту в країні, тому я розумію, що у нас буде непростий процес обговорення. «Разом з тим, будемо робити усе, аби повернути його у конструктивне річище», – сказав він, наголосивши на необхідності визначення пріоритетів і проведення діалогу з суспільством

*(Офіційний сайт Верховної Ради України
(<http://portal.rada.gov.ua>). – 2011. – 14.10).*

***

14 жовтня заступник Голови Верховної Ради України М. Томенко відвідав заняття дитячої тенісної академії Міжнародного тенісного клубу «Наука». Віце-спікер передав школярам тенісні ракетки та інвентар для занять великим тенісом і побажав їм великих успіхів (Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2011. – 14.10).

***

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо забезпечення права споживачів на безпечність продукції).

Законопроектом (реєстр. № 9190) пропонується доповнити Кримінальний кодекс новими статтями, що встановлюють відповідальність за випуск завідомо фальсифікованої та небезпечної продукції на товарний ринок. Проектом також пропонується викласти в новій редакції ряд статей щодо: залишення в небезпеці; надання фальсифікованих медичних послуг чи послуг народної медицини; неналежного виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником; порушення законодавства про захист рослин; порушення санітарних, фітосанітарних чи ветеринарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням; порушення правил поведінки з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами; випуск на товарний ринок радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції.

Крім того, пропонується виключити статті про неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби; про незаконне проведення абортів; умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок Ук-

раїни) небезпечної продукції та незаконне виробництво; виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів.

У зв'язку із виключенням окремих кримінально-правових норм та одночасним доповненням Кримінального кодексу новими складами злочинів проектом передбачається внести відповідні корективи до ч. 2 ст. 112 Кримінально-процесуального кодексу, якою визначається підслідність кримінальних справ слідчим органам внутрішніх справ.

Члени комітету підтримали законопроект, прийняття якого, на їхню думку, сприятиме поліпшенню правової бази забезпечення здоров'я населення та захисту прав споживачів (*Офіційний сайт Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2011. – 17.10).

***

Комітет з питань європейської інтеграції розглянув низку законопроектів на відповідність праву Європейського Союзу.

Зокрема, комітет визнав таким, що не суперечить праву Європейського Союзу, проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із Законом “Про соціальний діалог в Україні” (реєстр. №9152), який передбачає, зокрема, уточнення поняття “сторін соціального діалогу” та умови їх участі у соціального діалозі, а також повноваження відповідних органів і організацій у цьому процесі.

Комітет зазначив, що положення законопроекту, який за предметом правового регулювання належить до сфери охорони праці, не суперечать, зокрема, ст. 151 та 153 Договору про функціонування Європейського Союзу, відповідно до яких ЄС сприяє досягненню високого рівня зайнятості, поліпшенню умов життя і праці та належному соціальному захисту.

Також комітет визнав таким, що не суперечить праву Європейського Союзу, проект закону про Національну комісію, що здійснює державне регулювання безпеки у сфері використан-

ня ядерної енергії (реєстр. № 8714). Законопроект передбачає утворення національної комісії, що здійснює державне регулювання безпеки у сфері використання ядерної енергії, як центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом. Проектом, зокрема, пропонується визначити мету, принципи діяльності та основні завдання зазначеної комісії, склад, порядок формування та засади її функціонування.

У висновку комітету йдеться про те, що законопроект не суперечить праву Європейського Союзу, оскільки відповідає загальній спрямованості права ЄС на забезпечення безпеки населення та працівників, зайнятих на ядерних об'єктах.

Окрім того, комітет визнав таким, що не суперечить праву ЄС, проект закону про внесення змін до ст. 46 Закону “Про автомобільний транспорт” (щодо перевізників-претендентів) (реєстр. № 9126). Законопроектом з метою спрощення дозвільних процедур у сфері пасажирських автомобільних перевезень пропонується вилучити із переліку документів, які автомобільний перевізник подає конкурсному комітету для участі в конкурсі на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, документи, які видаються підрозділами ДАІ МВС України. А саме: довідку про відповідність технічного стану автобусів претендента умовам перевезень та висновок Державтоінспекції МВС про відповідність претендента вимогам нормативно-правових актів у сфері безпеки дорожнього руху. При цьому пропонується встановити обов'язок органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади інформувати відповідні підрозділи Державтоінспекції МВС про перевізників-претендентів, які подали документи на конкурс у порядку, який затверджується Міністерством інфраструктури за погодженням з МВС.

Комітет підкреслив, що законопроект не суперечить праву ЄС, оскільки відповідає загальній спрямованості права ЄС на забезпечення зменшення дозвільних процедур з метою спрощення ведення бізнесу у сфері пасажирських автомобільних перевезень (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2011. – 14.10*).

***

Комітет з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики рекомендує парламенту відхилити проект закону про внесення змін до ст. 167 Податкового кодексу України (щодо оподаткування доходу у формі заробітної плати медичних, педагогічних і науково-педагогічних працівників, які працюють у закладах державної та комунальної форми власності).

Законопроектом (реєстр. № 8567) пропонується шляхом внесення змін до пункту 167,4 ст. 167 Податкового кодексу знизити ставку податку на доходи фізичних осіб з 15 (17 %) до 10%, що застосовуватиметься для оподаткування заробітної плати медичних, педагогічних і науково-педагогічних працівників, які працюють у закладах державної та комунальної форми власності.

Члени комітету під час розгляду законопроекту наголосили на тому, що зменшення з 15 % до 10 % ставки оподаткування заробітної плати працівників бюджетних установ призведе до втрат місцевих бюджетів з податку на доходи фізичних осіб в обсягах понад 2 млрд грн на рік. Водночас, значне скорочення надходжень податків до бюджету відповідно до закону має компенсуватися за рахунок скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету з метою забезпечення його збалансованості. Відповідних компенсаторів законопроектом не передбачено.

Крім того, зменшення ставки оподаткування доходів окремих категорій працівників бюджетної сфери, вважають народні депутати, порушує принцип рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації забезпечення однакового підходу до всіх платників податків (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2011. – 14.10).*

***

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи підтримує проект закону про внесення змін до Кодексу

України про адміністративні правопорушення (щодо посилення відповідальності за накидання сміття).

Законопроектом (реєстр. № 9131) пропонується внести зміни до ст. 73 Кодексу України про адміністративні правопорушення, передбачивши накладення штрафів на громадян за засмічення лісів відходами від 30 до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від 50 до 70 неоподатковуваних мінімумів доходів

На думку членів комітету, з метою забезпечення комплексності при вирішенні питання засмічення лісів, доцільно внести відповідні зміни до ст. 72 Кодексу України про адміністративні правопорушення “Пошкодження лісу стічними водами, хімічними речовинами, нафтою і нафтопродуктами, промисловими і комунально – побутовими викидами, відходами” (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2011. – 14.10).*

***

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за керування транспортними засобами у стані сп’яніння. Законопроектом (реєстр. № 9204), поданим народним депутатом В. Олійником, пропонується посилити відповідальність за керування транспортними засобами особами в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп’яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції.

Проектом, зокрема, передбачається істотно збільшити розмір штрафів та позбавляти права керування транспортними засобами до п’яти років з оплатним вилученням автомобіля за керування транспортними засобами у стані алкогольного чи іншого сп’яніння.

Крім того, Кримінальний кодекс пропонується доповнити новою ст. 382-1, яка передбачатиме відповідальність за умисне невиконання судового рішення про позбавлення права ке-

рування транспортними засобами (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2011. – 14.10*).

***

Представители парламентской фракции «БЮТ – Батьківщина» не будут сдавать свои депутатские мандаты для проведения досрочных выборов Верховной Рады. Об этом заявил народный депутат от БЮТБ С. Соболев в эфире 5 канала.

Политик отметил, что фракция будет добиваться досрочных выборов демократическим, цивилизованным путем, через общение с обществом и поддержку недовольных слоев населения.

17 октября первый заместитель главы фракции БЮТБ А. Кожемякин заявил о намерении политсилы инициировать роспуск парламента в случае отказа декриминализировать ст. 365 Уголовного кодекса Украины, по которой был вынесен обвинительный приговор экс-премьеру Ю. Тимошенко.

В свою очередь Председатель Верховной Рады В. Литвин выразил уверенность, что инициатива «БЮТ – Батьківщини» по роспуску парламента не имеет перспективы. Он призвал депутатов наладить диалог, вместо того чтобы вносить подобные инициативы. Кроме того, спикер напомнил, что согласно Конституции следующие выборы ВР должны пройти в 2012 г. (*МинПром – інформація бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2011. – 18.10*).

***

Госбюджет-2012 будет принят Верховной Радой в определенные законом сроки. Об этом заявил глава Бюджетного комитета ВР В. Баранов.

“По закону, который есть, до 1 декабря мы должны его принять и мы его примем. Не думаю, что будут какие-то задержки, все будет в сроки, указанные в законе”, – сказал он.

В. Баранов отметил, что комитет уже получил от депутатов 1,5 тыс. предложений по дополнениям в проект Госбюджета на 386 млрд грн. Он подчеркнул, что все эти поправки каса-

лись дополнительного выделения средств без указания источника их получения.

“Поскольку проект бюджета, который был подан нам Кабинетом, сбалансирован, для увеличения расходной части нужно указать, откуда взять эти средства. К сожалению, никто таких предложений нам не подал. Предложения, которые были, – увеличение льгот, повышение социальных выплат и для других необходимых задач общества, не имеют источников финансирования”, – сказал В. Баранов.

Он также отметил, что проект Госбюджета две недели рассматривался в профильном комитете.

“Бюджетный процесс всегда выглядит так: все знают, что есть 100 грн, но есть желание, чтобы был миллион. И те, кто требует увеличения расходной части, говорят: “Ничего не знаем, где хотите, там и берите, а мы настолько хотим сделать хорошо, что просто требуем от вас откуда угодно взять”. Но все это закончится тем, что реалии победят, никто не будет брать дополнительных займов. Мы вынуждены использовать только те ресурсы, которые есть, а не те, которые нам хочется”, – резюмировал представитель Блока В. Литвина (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2011. – 17.10).

***

Партия регионов выступает за введение в Украине “компромиссного” временного учета. Об этом заявил сегодня глава парламентской фракции ПР А. Ефремов, комментируя предложение спикера В. Литвина вернуться к зимнему времени.

По словам А. Ефремова, если решение не переходить на зимнее время не устраивает Запад Украины, то противоположное решение принесет неудобства Востоку страны.

На вопрос, согласна ли Партия регионов с идеей введения “регионального времени”, А. Ефремов ответил, что необходимо найти “компромиссное” время, которое устроит и одну, и другую сторону, чтобы не пострадало население ни на западе, ни на востоке. Ранее глава парламента В. Литвин заявил, что ВР завтра примет постановление об отклонении предыдущего решения, отменившего переход на зимнее время.

По его словам, очевидно, будет принято решение о переходе на зимнее время без перехода на летнее время в перспективе (*МинПром – інформація бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2011. – 17.10).

***

Фракция «БЮТ – Батьківщина» в Верховной Раде внесет в парламент проекты постановлений о досрочном роспуске парламента и проведении внеочередных парламентских выборов. Об этом на брифинге сообщил первый заместитель председателя партии “Батьківщина” А. Турчинов.

По его словам, судя по законодательной работе Верховной Рады, пропрезидентское большинство работает исключительно по указаниям, которые весьма часто носят антизаконный, антиконституционный и антиправовой характер.

“Верховная Рада, которая потворствует политическим преследованием в стране, которая потворствует уничтожению социально-экономических перспектив для наших граждан, которая неспособна принимать антикризисные решения или решения, которые бы защищали стратегические интересы Украины – такая Верховная Рада не нужна Украине”, – подчеркнул А. Турчинов.

Говоря о намерении БЮТБ внести в парламент проекты постановлений о досрочном роспуске парламента и проведении внеочередных парламентских выборов, политик отметил, что согласно действующему законодательству сама Верховная Рада может принять решение о самороспуске.

“Надеюсь, что инициатива нашей партии и фракции будет поддержана и общественностью, о чем уже свидетельствуют соответствующие заявления. Поэтому мы объединим усилия для того, чтобы провести досрочные выборы”, – сказал он, добавив, что досрочно должны состояться не только парламентские, но и президентские выборы. Стоит отметить, что ранее сегодня первый заместитель главы фракции БЮТБ А. Кожемякин заявил о намерении политсилы инициировать роспуск парламента в случае отказа декриминализировать ст.365 Уголовного кодекса Украины, по которой был вынесен обвини-

тельний приговор экс-прем'єру Ю. Тимошенко (*МинПром – інформація бизнес-класа* (<http://minprom.ua>). – 2011. – 17.10).

***

Фракція блока “Наша Україна – Народная самооборона” *призывает Верховную Раду снять с рассмотрения законопроект № 9265-1 о введении партийно-мажоритарной избирательной системы на парламентских выборах.* Об этом заявил председатель фракции Н. Мартыненко на согласительном совете ВР. По его словам, данный законопроект не соответствует тому документу, который разрабатывался рабочей группой при Министерстве юстиции.

“Вносится на рассмотрение парламента совершенно другой законопроект с подписями некоторых руководителей фракций и других народных депутатов. Это не тот законопроект”, – сказал представитель оппозиции. Он подчеркнул, что данный документ содержит ряд спорных положений, ранее внесенных в закон о местных выборах.

В частности, речь идет о возможности снятия с регистрации кандидатов в депутаты за 2 предупреждения, отметил председатель фракции НУ-НС. Ранее председатель парламентской фракции Партии регионов А. Ефремов заявил, что до конца текущего месяца все вопросы вокруг законопроекта о выборах будут решены. По его словам, в настоящее время продолжается конструктивная работа с Венецианской комиссией по данному вопросу (*МинПром – інформація бизнес-класа* (<http://minprom.ua>). – 2011. – 17.10).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент України В. Янукович підписав закони:

– Закон № 3795-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання відносин між кредиторами та споживачами фінансових послуг»;

– Закон № 3796-VI «Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо особливостей провадження у справах про видворення іноземців та осіб без громадянства»;

– Закон № 3776-VI «Про внесення змін до Цивільно-процесуального кодексу України щодо вжиття заходів забезпечення позову при визнанні та виконанні рішення іноземного суду» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2011. – 13–14.10).

***

Системне реформування судочинства, зокрема сфери кримінальної юстиції, що зараз відбувається в Україні, наближає нашу державу до сучасних європейських стандартів.

«Ми це робимо в рамках європейської інтеграції, але ми це робимо для себе. Ми добре розуміємо, що стандарти треба змінювати», – сказав Президент України В. Янукович в інтерв'ю телеканалу «Єврорньюз».

Серед інших тем, порушених під час інтерв'ю, – євроінтеграційний курс України, справа Ю. Тимошенко. Інтерв'ю Президента України вийде в ефірі телеканалу «Єврорньюз» 18 жовтня о 20:00 (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2011. – 17.10).

***

20 жовтня 2011 р. Президент України В. Янукович відбуває в шестиденне латиноамериканське турне, під час якого передбачається відвідання з державними візитами Республіки Куба та Федеративної Республіки Бразилія. Про це повідомив глава Адміністрації Президента України С. Львовчкін.

Під час візиту до Республіки Куба відбудуться зустрічі глави Української держави з найвищим керівництвом країни. Планується підписання ряду двосторонніх документів у фінансовій та транспортній галузях, а також у сфері молоді та спорту, повідомив С. Львовчкін.

Заплановано відвідання главою Української держави лікувально-оздоровчого центру «Тарарб», де вже більше 20 років здійснюється лікування постраждалих унаслідок катастрофи на Чорнобильській АЕС українських дітей, а також Центру молекулярної імунології у Гавані.

Крім того, Президент України планує взяти участь в українсько-кубинському бізнес-форумі. Програмою перебування Президента України у Федеративній Республіці Бразилія заплановані, зокрема, зустрічі з Президентом Бразилії, головою сенату Національного конгресу, керівниками місцевих органів влади. Віктор Янукович має намір обговорити з бразильською стороною комплекс актуальних питань двосторонніх відносин, серед яких активізація політичних контактів на найвищому рівні, торговельно-економічного та культурно-гуманітарного співробітництва. Особливу увагу буде зосереджено на реалізації спільного двостороннього проекту в космічній сфері «Циклон-4 – Алкантара». У рамках візиту планується участь глав держав у роботі українського-бразильського бізнес-форуму.

Глава Адміністрації Президента України зазначив, що за результатами державного візиту до Бразилії передбачається підписання спільної заяви Президентів України і Федеративної Республіки Бразилія, а також інших двосторонніх документів, зокрема у сферах сільського господарства та охорони здоров'я.

С. Львовчкін також повідомив, що напередодні турне, у першій половині дня, 20 жовтня, можливе відвідання Президентом України Брюсселю (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2011. – 17.10*).

***

Президент України В. Янукович дав інтерв'ю представникам іноземних ЗМІ – агенції Bloomberg, видань Corriere della Sera, Frankfurter Allgemeine Zeitung, The Times, The New York Times, The Wall Street Journal. Європейська інтеграція України є незмінним пріоритетом державної політики України, наголосив під час інтерв'ю В. Янукович. «Європейський

вибір – це вибір українського народу. Інтеграція України в Європейський Союз триває вже багато років. І дуже багато зроблено, щоб наблизити цю мету, тому що це питання має для нас велике значення», – заявив глава держави.

Серед запитань, на які відповів під час інтерв'ю Президент – реформування в Україні законодавства у сфері судочинства, зокрема кримінальної юстиції; справа Ю. Тимошенко; співпраця України з Російською Федерацією, в тому числі в газовій сфері; співробітництво з МВФ (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2011. – 17.10).

***

19–20 жовтня 2011 р. відбудеться візит в Україну Еміра Держави Катар шейха Хамада бін Халіфи Аль Тані. Про це повідомив глава Адміністрації Президента України С. Львовчкін. За його словами, візит Еміра Катару стане першим за всю історію двосторонніх відносин.

Під час переговорів глави Української держави з Еміром Держави Катар особлива увага буде приділена найбільш актуальним питанням двостороннього співробітництва, зокрема в торговельно-економічній та інвестиційній сферах.

У рамках візиту також передбачено підписання низки українсько-катарських документів, зокрема міжурядової угоди про повітряне сполучення. «Варто очікувати, що вказаний візит надасть суттєвого поштовху активізації взаємодії з Катаром у важливих для нашої держави сферах співробітництва та, зважаючи на впливовість Держави Катар в регіоні, в цілому сприятиме подальшому розвитку відносин України з країнами Перської затоки», – підсумував С. Львовчкін (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2011. – 17.10).

***

Президент В. Янукович нагородил поета И. Драча орденом Ярослава Мудрого III степени. Об этом говорится в указе № 982, который есть в распоряжении «Комментариев».

И. Драч нагороджений за видаючийся личний вклад в пополнение национального культурно-художественного наследия, многолетнюю плодотворную творческую и общественно-политическую деятельность. 17 октября И. Драчу исполнилось 75 лет (*Комментарии – proUA* (<http://politics.comments.ua>). – 2011. – 17.10).

***

В 2012 р. уряд на 20 % збільшить зарплати вчителям. Про це Прем'єр-міністр України М. Азаров заявив під час позапланового відвідування загальноосвітньої школи № 11 в Умані.

«У наступному році ми приблизно на 20 % збільшимо зарплати вчителям», – зазначив М. Азаров. При цьому він підкреслив, що подальше зростання зарплат вчителів буде залежати від розвитку національної економіки (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua). – 2011. – 14.10).

***

Співробітництво України з Євросоюзом в рамках Європейської соціальної хартії має велике значення для нашої держави. Всі пострадянські країни отримали у вигляді хартії надійний орієнтир для побудови демократичного суспільства і посилення соціального захисту. Про це віцепрем'єр-міністр України, міністр соціальної політики С. Тігіпка заявив напередодні візиту до Страсбурга, де він візьме участь в офіційних заходах з нагоди 50-ї річниці Європейської соціальної хартії.

Під час візиту заплановані зустрічі С. Тігіпка з Генеральним секретарем Ради Європи Т. Ягландом та Генеральним директором Ради Європи з прав людини та правових питань Ф. Буайа.

„Питання соціальних прав та гарантій набуває особливої гостроти в період кризи, коли уряди багатьох країн вдаються до жорсткої економії бюджету. Одним із пріоритетних завдань уряду України сьогодні є планомірне підвищення соціальних стандартів, забезпечення зайнятості населення та подолання

бідності. Всі ці напрями задекларовані у Європейській соціальній хартії», – наголосив віце-прем'єр-міністр (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2011. – 17.10).

***

На виконання доручення Прем'єр-міністра України М. Азарова відновлено теплопостачання інституту Київського інституту педіатрії, акушерства та гінекології.

Як повідомив міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України А. Близнюк, Мінрегіон отримав інформацію про відсутність тепла у корпусах київського Інституту педіатрії, акушерства та гінекології увечері, 13 жовтня, від журналістів одного з телеканалів, до якого з проханням допомогти звернулися пацієнти медзакладу. Як виявилось, напередодні, під час підключення будівель інституту до теплопостачання, сталося пошкодження на розподільчій тепловій мережі діаметром 200 мм, яка перебуває на балансі інституту.

14 жовтня Прем'єр-міністр України М. Азаров дав доручення негайно відновити теплопостачання інституту. Підрозділи ПАТ «Київенерго» та комунальні аварійні служби Шевченківського району Києва виконали ремонтні роботи під гарантійний лист інституту педіатрії, оскільки у бюджеті лікарні не було передбачено коштів на ремонт теплотраси. У суботу, 15 жовтня, теплопостачання було повністю відновлене.

«Висновок один: під час складання бюджетів державних установ, на балансі яких перебувають об'єкти теплопостачання, необхідно передбачати кошти на підготовку їх до роботи в осінньо-зимовий період та технічне обслуговування протягом року», – сказав А. Близнюк.

Державна установа «Інститут педіатрії, акушерства та гінекології» Національної академії медичних наук України підпорядкована Міністерству охорони здоров'я (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2011. – 17.10).

***

Міністр екології та природних ресурсів України М. Злочевський задоволений результатами роботи в Україні гру-

ни міжнародних експертів ERT, яка напередодні завершила вивчення Національного кадастру викидів парникових газів за 1990–2009 рр. 15 жовтня були озвучені попередні висновки групи за результатами перевірки, які носять позитивний характер. «Переконаний, що вже на найближчому засіданні Комітету з дотримання Кіотського протоколу Україна отримає схвалення прогресу, продемонстрованого нинішнім урядом. Україна вже зараз доводить, що готова відповідати всім вимогам Кіотського протоколу», – відзначив міністр М.Злочевський.

Попередні висновки експертів ERT ляжуть в основу остаточного звіту про перевірку, який дасть змогу відновити статус відповідності України вимогам Кіотського протоколу. Це дасть можливість відновити участь України в міжнародній торгівлі викидами та механізмі спільного впровадження за національною процедурою.

Під час презентації попередніх висновків члени ERT повідомили, що кадастр за 1990–2009 рр. в цілому відповідає вимогам до національної звітності. Міжнародні експерти відзначили значний прогрес у підготовці звіту, здатність України оперативної й ефективно реагувати на зауваження, які були висунуті до попереднього кадастру – за 1990–2008 рр. (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2011. – 17.10).*

***

Міністр освіти Д. Табачник заявив, що в проекті бюджету на 2012 г. заложено 93 млрд грн, що становить майже 6,2% від ВВП країни. Об этом сообщает пресс-служба Министерства образования.

Столько на нужды образования, по данным ведомства, выделено впервые за все годы независимости.

“В первую очередь, эти средства будут направлены на социальную защиту учителя и повышение мотивации труда педагогических работников. Хорошо известна вам проблема малых разрывов между должностными тарифными разрядами. Так вот, средства будут направлены на то, чтобы увеличить соотношение между должностными окладами, то есть меж-должностное соотношение”, – отметил Д. Табачник.

Он заявил, что в следующем году также будет реализовываться масштабная программа “Равный доступ к качественному образованию”, согласно которой в 2012 г. проектом бюджета запланировано поставить в сельские школы по сравнению с нынешними показателями впятеро больше школьных автобусов – более 1 тыс. единиц.

По словам министра, также “средства будут направлены на строительство новых школ и реконструкцию старых. Очень большая заложена государственная программа энергосбережения. Планируем в 2012 г. более 2 тыс., в основном школ в сельской местности, перевести на новые технологии энергосбережения”.

В проекте бюджета на 2012 г. предусматриваются средства на печать учебников. На учебники для учащихся 1–2 классов в следующем году в проекте бюджета заложено 215 млн грн. Также, по словам Д. Табачника, почти на 30 % планируется увеличить средства на развитие университетской науки (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2011. – 15.10).

***

Проектом Державного бюджету на 2012 р. заплановано продовжити практику поступового забезпечення житлом воїнів-інтернаціоналістів та громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Для цього передбачені такі видатки:

– 50,9 млн грн – на забезпечення житлом воїнів-інтернаціоналістів, що на 30,9 млн грн, або в 2,5 раза більше, ніж у 2011 р. За ці кошти планується закупити близько 10 тис.кв.м житла для 170 сімей воїнів-інтернаціоналістів;

– 50 млн грн – для забезпечення житлом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, що на 6 млн грн, або на 13,6 % більше, ніж у 2011 р.

На виплату разової грошової допомоги ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань у проекті бюджету на 2012 р. передбачено 610 млн грн, що на 60 млн грн більше, ніж у 2011 р.

Розміри разової грошової допомоги до 5 травня ветеранам Великої Вітчизняної війни збільшаться в середньому на 7,5 %. Її отримують:

- інваліди I групи та особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною у розмірі 1080 грн;
- інваліди II групи – 970 грн;
- інваліди III групи – 855 грн;
- учасники бойових дій – 675 грн;
- члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни – 340 грн;
- учасники війни – 130 грн.

Окрім того, збільшаться майже на 50 % та зрівняються з розмірами допомоги для відповідних категорій ветеранів Великої Вітчизняної війни і розміри разової грошової допомоги для воїнів-інтернаціоналістів (*Урядовий портал* (www.kmi.gov.ua). – 2011. – 17.10).

***

Пенсійне забезпечення у 2012 р. буде здійснюватися відповідно до норм чинного законодавства своєчасно та в повному обсязі.

Також урядом вжито ряд інших заходів, спрямованих на забезпечення гідного рівня життя ветеранів війни та створення належних умов їх життєзабезпечення, передбачених Меморандумом про взаємодію і співробітництво між Кабінетом Міністрів України та Українською спілкою ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів), який було підписано 30 вересня 2011 р.

Кабінетом Міністрів України при плануванні проекту Державного бюджету України на 2012 р. враховано видатки на пенсійне забезпечення у 2012 р. обраховані з урахуванням фонду оплати праці, індексу інфляції 107,9 % та розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність з 1 січня – 823 грн, з 1 квітня – 839 грн, з 1 липня – 845 грн, з 1 жовтня – 857 грн та з 1 грудня – 869 грн (проти 800 грн, передбачених у грудні 2011 р.).

Середній розмір мінімальної пенсії відповідатиме розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність,

і становить 842 грн, що на 75,2 грн більше, ніж у поточному році.

У проекті Державного бюджету України на 2012 р. обсяг трансфертів до Пенсійного фонду України становитиме 48,3 млрд грн, в тому числі на покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду України 2,2 млрд грн. Планується, що дефіцит коштів Пенсійного фонду на виплату пенсій у 2012 р. зменшиться на 87,6 % (або на 15,6 млрд грн) порівняно з поточним роком.

За таких умов прогнозні видатки на пенсійне забезпечення громадян, які мають здійснюватися за рахунок коштів державного бюджету у 2012 р. становитимуть 48,3 млрд грн, в тому числі передбачені видатки на:

- підвищення пенсій для інвалідів війни 465,5 млн грн;
- підвищення доплати до пенсії або щомісячного довічного утримання членам сімей загиблих (тих, які пропали безвісти) осіб, зазначених у пункті 1 ст. 10 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” – 63,7 млн грн;
- підвищення доплати до пенсії або щомісячного довічного утримання членам сімей померлих осіб, зазначених у пункті 1 ст. 10 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” – 43,7 млн грн;
- підвищення доплати до пенсії або щомісячного довічного утримання членам сімей померлих військовослужбовців, зазначених у п. 1 ст. 10 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” – 22,5 млн грн;
- підвищення до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання дітям – війни – 419,1 млн грн тощо.

Таким чином, пенсійне забезпечення у 2012 р. буде здійснюватися відповідно до норм чинного законодавства своєчасно та в повному обсязі. Мінімальні пенсії виплачуватимуться у розмірах, не нижчих за встановлений законодавством прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність, буде забезпечено реалізацію прийнятих рішень щодо розмірів пенсійного забезпечення, за рахунок коштів державного бюджету здійснюватимуться видатки на пенсійне страхування ок-

ремих категорій громадян (осіб, які проходять строкову військову службу, здійснюють догляд за дитиною або інвалідом тощо) (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2011. – 17.10).

***

Під час засідання уряду України 12 вересня 2011 р. було схвалено проект Державної програми розвитку внутрішнього виробництва. Ця Програма спрямована на створення належних умов для підвищення економічної стійкості держави за рахунок розвитку внутрішнього виробництва. Дана тема є особливо актуальною сьогодні, коли активно обговорюється проект Державного бюджету України на 2012 р., адже однією із основних умов реалізації Програми є її фінансова забезпеченість, гарантом якої повинна стати держава. З метою підтримки зазначеної Програми в проекті Закону України «Про Державний бюджет на 2012 р.» передбачена бюджетна підтримка основних галузей економіки:

– агропромислового комплексу (сільське господарство, лісове господарство та мисливство, рибне господарство) – 17 901,7 млн грн;

– паливно-енергетичного комплексу (вугільна галузь та інші галузі з видобутку твердого палива, електроенергетична галузь) – 11 578,4 млн грн;

– видобутку рудних і нерудних корисних копалин – 162,0 млн грн;

– обробної промисловості – 11,6 млн грн;

– відтворення мінерально-сировинної бази – 550,0 млн грн;

– фундаментальних та прикладних досліджень і розробки в галузях економіки – 1 776,5 млн грн;

– охорони навколишнього природного середовища (охорона та раціональне використання природних ресурсів, утилізація відходів, ліквідація іншого забруднення навколишнього природного середовища) – 3 625,8 млн грн;

– житлово-комунального господарства – 1 010,6 млн грн;

– освіти – 29 195,2 млн грн.

Варто зазначити, що необхідною умовою для формування фінансового ресурсу для реалізації заходів, передбачених Програмою, є створення стабільної податкової системи, яка забезпечить ефективне функціонування економіки країни. Саме цій меті сприятиме Податковий кодекс України, норми якого спрямовані на прискорений розвиток економіки на інвестиційно-інноваційній основі, шляхом зниження податкового навантаження, стимулювання впровадження новітніх, енергоощадних технологій та підтримки окремих галузей економіки (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2011. – 17.10).

***

«Ефективність нашої роботи вимірюється тим, як ми реалізуємо Національний план дій і готуємо пропозиції до цього Плану на 2012 р.», – сказав голова Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України, керівник напряму реформ «Розвиток науково-технічної та інноваційної сфер» В. Семиноженко, відкриваючи засідання відповідної робочої групи.

Під час засідання були обговорені зміни до Закону України «Про здійснення державних закупівель» в частині встановлення процедури закупівлі в одного учасника для виконавців наукових проєктів, відібраних на конкурсних засадах. «Це дуже важливе питання, адже ми самі себе загнали у глухий кут. Певна ідея чи проєкт виграють конкурс, а потім – проводиться тендер на те, хто саме краще чи дешевше зможе їх реалізувати. Порівняйте цю ситуацію з такою: скульптор має власну ідею монументу, але вимушений через тендерну процедуру шукати виконавця», – сказав голова Держінформнауки. Його підтримав головний доповідач з цього питання – заступник директора департаменту інноваційної діяльності та трансферу технологій Держінформнауки Д. Чеберкус. Він зазначив, що просто відмінити тендерні процедури щодо наукових проєктів неможливо, оскільки це негативно сприйматиметься міжнародними організаціями. Водночас Україна має привести ці процедури у відповідність до стандартів ЄС. Схема тут є

такую: спочатку відбувається конкурс із відбору кращих ідей, а далі держзамовник і потенційний виконавець, він же – автор ідеї, узгоджують між собою умови реалізації та кошторис. Як відмітив Д. Чеберкус, головний розпорядник бюджетних коштів (наприклад, те чи інше міністерство) затверджуватиме типовий порядок проведення конкурсу на кращий науковий проект. Це дозволить контролювати використання бюджетних коштів. Крім того, має сенс проводити конкурс ще до початку бюджетного року, щоб після виділення коштів із бюджету відразу укласти договір. За словами Д. Чеберкуса, подібні новації дозволять скоротити термін державних закупівель у цій сфері з 90 днів до 25. За підсумками дискусії учасники засідання робочої групи ухвалили рішення підтримати зміни до Закону «Про здійснення державних закупівель і рекомендувати їх до погодження з іншими органами влади (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2011. – 17.10).

***

Міністр енергетики та вугільної промисловості Ю. Бойко і спеціальний посланник держдепартаменту США з питань енергетики в Євразії Річард Морнінгстар обговорили реформування НАК “Нафтогаз України” та лібералізацію енергетичного ринку країни.

Як повідомила прес-служба міністерства, в ході минулого в Києві третього засідання українсько-американської робочої групи з питань енергетичної безпеки сторони обговорили інвестиційний клімат, субсидії і тарифи в енергосекторі країни, а також торкнулися питань модернізації інфраструктури, стану і перспектив співпраці з американськими компаніями.

“Домовленості, досягнуті під час другого засідання робочої групи, втілюються шляхом впровадження послідовної політики, спрямованої на реформування енергетичного сектора України, зокрема, в частині лібералізації енергетичного ринку, реформування нафтогазового сектора, в тому числі, відповідно до зобов’язань, пов’язаних з приєднанням України

до договору про заснування Енергетичного співтовариства”, – цитує прес-служба Ю. Бойка.

Глава Міненерговугілля запросив Морнінгстара до участі в проєкті “Український політичний діалог: природний газ та енергетичне майбутнє України” і в підсумковій конференції, яка відбудеться в кінці року.

Проєкт реалізується із залученням американської компанії IHS CERA, яка як консультант узагальнить оцінки бізнесу щодо оптимальних шляхів реалізації потенціалу України у сфері природного газу із традиційних і нетрадиційних джерел.

Ю. Бойко також висловив задоволення співпрацею України з американськими компаніями Exxon Mobil, Chevron і Halliburton.

Міністр вкотре запевнив, що Україна є надійним партнером при транзиті природного газу і проводить роботу в рамках реалізації спільної заяви, підписаної за результатами Міжнародної конференції з модернізації газотранспортної системи України для підвищення рівня енергетичної безпеки України та ЄС.

У свою чергу Морнінгстар підтвердив, що США зацікавлені у розвитку співробітництва з Києвом і посиленні енергетичної безпеки України (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2011. – 16.10).

ПОЛІТИКА

Парламентская система Украины не является эффективной. Такое мнение высказал российский премьер В. Путин в интервью федеральным телеканалам.

При этом он обратил внимание на опыт США, где в Конгрессе представлены всего две партии – Республиканская и Демократическая. “Там очень много инструментов, применяя которые, государство добивается того, что в Конгрессе присутствуют только две крупные партии, идет большая борьба в рамках этих партий вначале. И там реально демократия

развивается, в том числе и с помощью вот этого предварительного голосования”, – отметил он.

Как известно, в Украине до конца года ожидается принятие нового закона о выборах. 10 октября представители парламентского большинства внесли в Верховную Раду законопроект, предусматривающий введение смешанной партийно – мажоритарной избирательной системы и повышение для партий проходного барьера с 3 до 5 %.

Венецианская комиссия, куда документ был направлен на экспертизу, оценивает работу над ним позитивно, но отмечает необходимость серьезной доработки документа (*Мин-Пром-информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2011. – 18.10*).

***

Экс-премьер Ю. Тимошенко в любом случае не сможет оставаться вне политики. Об этом заявила ее дочь Е. Карр в интервью журналу “Огонек”.

По ее словам, взятие экс-премьера под стражу никак не отразилось на ее эмоциональном состоянии. По мнению Е. Карр, процесс апелляции на приговор Печерского районного суда Киева будет проходить в течение двух месяцев.

“Но на нее большой надежды нет: судебная система после недавних реформ стала полностью подконтрольна команде Президента... Так что если мы и рассчитываем на правосудие, то только в лице Европейского суда по правам человека, а также на усиливающуюся поддержку политических лидеров других стран”, – сказала дочь экс-премьера.

Она также отметила, что рассчитывает на внесение парламентом изменений в Уголовный кодекс, которые позволят Ю. Тимошенко и членам ее правительства избежать привлечения к уголовной ответственности. “Может, удастся добиться принятия поправок в закон, что в итоге декриминализирует действия многих политзаключенных и они получают шанс выйти на свободу. Митинги? Думаю, протесты продолжатся, и не только за свободу мамы, но прежде всего за права и свободы граждан”, – резюмировала Е. Карр.

Напомним, что Печерский районный суд Киева признал Ю. Тимошенко виновной в злоупотреблении служебным положением, повлекшим тяжкие последствия, при подписании в 2009 г. контрактов между НАК “Нафтогаз Украины” и российским ОАО “Газпром” и назначил наказание в виде 7 лет лишения свободы. Суд также обязал экс-премьера возместить Нафтогазу нанесенный ущерб в размере 1,5 млрд грн (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2011. – 17.10).

***

Оппозиционные партии не будут формировать единый список кандидатов в народные депутаты на парламентские выборы 2012 г. Об этом заявил лидер партии “Фронт змін”, народный депутат от НУ–НС А. Яценюк.

“Идя одним списком, оппозиционные силы набирают всегда меньше голосов, чем каждая оппозиционная партия отдельно. Об этом свидетельствуют социологические исследования, а также практика в странах Европы. Чтобы набрать больше голосов, оппозиционные силы пойдут на следующие парламентские выборы двумя колоннами”, – отметил А. Яценюк.

По его словам, после выборов оппозиционные силы объединятся в парламенте. “Наша задача – набрать 226 голосов в Верховной Раде, неподвластных Виктору Януковичу. Это даст возможность восстановить баланс власти в Украине. Оппозиция реально сможет влиять на развитие страны”, – отметил А. Яценюк. По его словам, сейчас оппозиционные партии координируют свои действия, у них появилась общая идеология против Президента Украины В. Януковича и действий украинской власти за последние два года (*PRESIDENT.org.ua* (<http://president.org.ua>). – 2011. – 17.10).

***

Лидер партии Гражданская позиция, народный депутат от НУНС А. Гриценко считает, что процесс объединения оппозиционных сил завершится успехом.

Об этом он заявил на пресс-конференции в Тернополе.

В частности, А. Гриценко заявил, что путь объединения оппозиции с каждым днем становится легче. “Многие из так называемых оппозиционеров просто выпадают в осадок. Вроде оппозиция, а потом – раз и “уши” власти вылезают. Ушел в сторону. И хорошо, что сейчас, а не потом”, – заявил А. Гриценко.

Депутат отметил, что объединение партий – это не предательство избирателей, а нормальный процесс. “Предательство – это когда Тигипко подает себя как альтернативу Януковичу, говорит, что никогда не пойдет в правительство Азарова, а через два дня становится вице-премьером. Измена, когда Литвин на выборах говорит, что землю, как Родину, не продают, но затем поддерживает закон о рынке земли. А объединение партий, если соблюдаются их идеологические ценности, – это правильный процесс”, – считает лидер Гражданской позиции.

Гриценко также сообщил, что принимает участие в консультациях и переговорах с другими оппозиционерами: Кириленко, Кличко, Катеринчуком, Жебривским, Тарасюком и другими. Впрочем, по мнению Гриценко, объединяться можно только с теми, кто имеет четкую позицию. “Тогда можно будет встать спина к спине. И не бояться, что нож всадят, или в парламенте рассыплются на “тушки”, – заявил политик.

Напомним, как ранее сообщал КИД лидер партии “За Украину!” Вячеслав Кириленко, а также лидер “Европейской партии Украины” Николай Катеринчук считают, что оппозиция должна идти на выборы единым списком (*КИД (<http://zadonbass.org>)*. – 2011. – 15.10).

***

Лидер «ВО «Свобода» О. Тягнибок не поддерживает политиков, которые заявили об отказе участвовать в следующих парламентских выборах без Ю. Тимошенко.

«Это смешно. Я думаю, что они поменяют свою точку зрения. У нас есть пример Беларуси, когда там оппозиция хлопнула дверьми и заявила, что не будет участвовать в выборах. Теперь посмотрите, что происходит в Беларуси», – сказал

О. Тягнибок перед началом митинга в Киеве приуроченного основанию УПА.

Политик также пообещал, что его партия обязательно будет участвовать в выборах.

«Я считаю, что другим политсилам следовало бы поменять свое мнение. Тем более, не известно, как будут обстоять дела дальше», – отметил О. Тягнибок.

Напомним, лидер партии «Фронт змін» А. Яценюк заявил, что откажется от участия в выборах в знак протеста против репрессий в отношении Ю. Тимошенко (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2011. – 17.10).

***

Лидер ВО «Свобода» О. Тягнибок считает, что наказание должна понести не только экс-премьер-министр Ю. Тимошенко, но и действующий Президент В. Янукович.

Об этом О. Тягнибок сообщил в эфире Первого национального. «Если сегодня наказывают Тимошенко, то должны наказывать и Януковича, и людей, которые его окружают», – заявил политик. «В 2009 году я резко критиковал Тимошенко и «Батькивщину». Однако мне это не важно сегодня, потому что я знаю, что Янукович, подписав харьковские соглашения, сделал не меньшее преступление, а может еще и больше», – отметил Тягнибок.

Лидер ВО «Свобода» также увидел опасность в возможной декриминализации ст. 365 Уголовного кодекса Украины. «Под видом возможного освобождения Тимошенко, они же подтянут все остальное. Смогут совершать преступления, красть и их нельзя будет привлекать к ответственности», – сказал он.

О. Тягнибок также обратил внимание на то, что в проекте бюджета на 2012 год финансирование милиции и правоохранительной системы в целом, больше, чем армии.

«У нас уже реально строится полицейское государство», – сказал он (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2011. – 15.10).

ЕКОНОМІКА

Металлургия, локомотив украинской экономики, вновь испытывает трудности со сбытом своей продукции. Экспортные цены на украинскую металлопродукцию обвалились в середине сентября и продолжают снижаться. По данным информационного агентства “Металл-Курьер”, с 16 сентября по 14 октября квадратная заготовка подешевела в среднем на 14,2 %, до 598 долл./т (FOB Черное море), сляб – на 1,6 %, до 605 долл./т, арматура – на 10 %, до 655 долл./т, горячекатаный рулон – на 9 %, до 632 долл./т.

“В последний раз такая ситуация наблюдалась в апреле – июне 2010 г., когда на фоне проблем в Греции резко обвалились цены”, – отмечает аналитик инвестиционной компании Dragon Capital А. Макаров.

Ранее председатель экономического комитета World Steel Association Дэниел Новегил высказал мнение, что потребление стали на мировом рынке в 2011 г. по сравнению с 2010 г. повысится на 6,5 % и достигнет 1,398 млрд т.

По оценкам главного исполнительного директора ArcelorMittal Лакшми Миттала, в следующем году спрос на сталь на мировом рынке увеличится на 5%. В свою очередь президент WV Stahl Ганс Юрген Керкгофф выразил уверенность, что в 2012 г. на стальном рынке стоит ожидать умеренного роста спроса. По его словам, спрос будет повышаться, несмотря на признаки того, что мировая экономика “потеряла импульс” (*МинПром – информация бизнес – класса* (<http://minprom.ua>). – 2011. – 18.10).

***

После экономического кризиса 2008–2009 гг. в Украине по официальным данным количество бедных уменьшилось, хотя по ощущению самих граждан нищих стало больше. Об этом на пресс-конференции заявила сотрудник Института демографии и социальных исследований им. Птухи НАН Украины Л. Чернюк.

По ее словам, в 2010 г. уровень относительной бедности впервые опустился ниже отметки 25 % и составил 24 %. При этом падение уровня бедности впервые за последние 10 лет произошло за счет того, что государство в годы кризиса оставило все государственные гарантии на предыдущем уровне.

В то же время количество людей со средним доходом значительно снизилось, и, таким образом, в нижней части расслоение граждан по доходам уменьшилось. “К сожалению, не бедным стало жить лучше, а снизились средние общественные стандарты”, – подчеркнула Л. Чернюк.

Кроме того, количество семей, 60 % доходов у которых уходит только на питание, в 2010 г. уменьшилось с 49 % до 41,2 % по сравнению с предыдущими годами.

Вместе с тем заместитель директора социальной службы Центра Разумкова М. Мищенко отметил, что согласно социологическим исследованиям уровень нищеты, то есть людей, уровня дохода которых не хватает даже на питание, увеличился с 12,5 % в начале 2008 г. до 13,8 % в октябре 2011 г. Количество бедных людей, то есть доходов которых хватает на питание и необходимые вещи, соответственно также увеличилось с 34 % до 41 %.

М. Мищенко добавил, что у нищеты в Украине “женское лицо”, поскольку 62 % людей, которые “едва сводят концы с концами”, – это женщины. При этом среди нищих 50% составляют люди пенсионного возраста (60 и более лет), среди бедных – 29 % той же возрастной категории (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2011. – 17.10).*

***

Отрицательная курсовая разница в сентябре сформировалась за счет обесценивания ряда иностранных валют относительно доллара. Об этом говорится в сообщении Национального банка Украины.

По его данным, это способствовало уменьшению суммы золотовалютных резервов Украины в долларовом эквиваленте. В частности, евро подешевел на 7 %, британский фунт стер-

лингв – на 4,4 %, швейцарский франк – на 11,4 %. Также на уменьшение долларового эквивалента международных резервов повлияло и падение мировых цен на золото – на 10,8 %.

За счет отрицательной курсовой разницы золотовалютные резервы страны в сентябре уменьшились более чем на 1,2 млрд долл. Вместе с тем главным фактором стало отрицательное сальдо валютных интервенций НБУ на межбанковском рынке. Так, за указанный период Нацбанк с целью поддержания стабильности обменного курса продал валюты на 1,9 млрд долл. больше, чем купил.

В НБУ отметили, что, несмотря на это, по итогам января – сентября 2011 г. курсовая разница резервов осталась положительной и составила 358 млн долл. НБУ подчеркнул, что основным источником пополнения международных резервов по-прежнему остаются интервенции НБУ по покупке иностранной валюты. При этом в январе – сентябре 2011 Нацбанк выкупил с рынка более 8,2 млрд долл. в эквиваленте.

Стоит отметить, что еще в августе сальдо интервенций НБУ на межбанковском валютном рынке было положительным. При этом Нацбанк купил на 322,4 млн долл. больше, чем продал. Напомним, в сентябре золотовалютные резервы НБУ сократились на 3,189 млрд долл., до 35 млрд долл. по состоянию на 5 октября (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2011. – 17.10).

***

Министерство финансов Украины прогнозирует, что в 2013 году рост ВВП Украины составит 4,5 %.

По прогнозу специалистов финансового ведомства, номинальный ВВП в 2013 г. составит 1,708 трлн грн. В 2014 г. рост ВВП, согласно прогнозу, составит 4,2%, а его номинальный показатель – 1,887 млрд грн.

Отметим, что в прогнозе предусмотрено уменьшение доли перераспределения ВВП через сводный бюджет с 28,5 % в 2012 году до 27,2 % в 2013 году и 25,6 % в 2014 году.

“Сохранение доли государственных инвестиций на уровне 5 % ВВП позволит привлечь в 2013 и 2014 гг. в экономику око-

ло 85 и 94 млрд грн государственных инвестиций соответственно. Средства, в частности, будут направлены на реализацию национальных проектов, строительство и реконструкцию объектов образования, здравоохранения, культуры и спорта, обеспечения жильем граждан, развитие инфраструктуры, в том числе энергетической и дорожно-транспортной”, – сказано в сообщении Минфина.

Кроме того, в прогнозе ведомства сказано, что инфляция в 2013 г. должна составить 5,9 %, а в 2014 году – около 5 %. Отметим, что в 2012 г. инфляция ожидается на уровне 7,9 %.

На прошлой неделе Президент Украины Виктор Янукович заявил, что в следующем году рост ВВП Украины должен составить 6 % (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2011. – 17.10).

***

Українських виробників м'яса і м'ясопродуктів закликають пройти добровільну перевірку на якість продукції. Про це заявили учасники першого проекту “Незалежний аудит виробників м'яса та м'ясопродуктів”.

“Вважайте це офіційним зверненням до всіх виробників свинини, курятини, напівфабрикатів і ковбас із запрошенням до участі в проекті незалежної експертизи, – підкреслив Юрій Чорнобривець, директор Інституту споживчих експертиз, організатор проекту. – Участь в експертизі є добровільною і продемонструє споживачам відкритість підприємств, високу якість їхньої продукції і стійку репутацію українських виробників “.

За словами організаторів, мета проекту – показати населенню України, які продукти безпечні і корисні, а які можуть завдати шкоди здоров'ю, щоб покупець робив свій вибір при купівлі усвідомлено.

До складу експертної групи, яка здійснюватиме перевірки, увійшли представники МОЗ України, Державної інспекції України з питань захисту прав споживачів, Державної санітарно – епідеміологічної служби, Укрметртестстандарту, Інсти-

---

туту екогієни і токсикології імені Медведя, Технологічного інституту молока і м'яса, УкрНДІ "Ресурс".

"Ми беремо участь у цьому проекті, тому що саме до нас звертаються люди зі скаргами на низьку якість м'яса та м'ясопродуктів. За 9 місяців цього року ми вилучили понад 25 т м'ясопродуктів через її невідповідність стандартам якості. Від імені держави ми повинні захистити своїх громадян від неякісних продуктів", – підкреслила А. Григоренко начальник управління громадського здоров'я та санітарно – епідеміологічного благополуччя населення МОЗ України.

Проект планується завершити через 1,5 – 2 місяці. Тоді організатори представлять результати широкій громадськості (*Рупор Житомира (<http://ruporzt.com.ua>).* – 2011. – 14.10).

Бюлетень підготували
С. Горова, Т. Гранчак, О. Пестрецова, Н. Тарасенко

Редакційна група відділу синтезу соціокультурних мережевих ресурсів
Н. Автономова, Т. Дубас, Л. Степченко, Ю. Шлапак
Комп'ютерна верстка
Г. Булахова

Підп. до друку 18.10.2011.
Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Друк офс. Папір офс. Гарнітура Times, HeliosCompressed,
HeliosCondLight
Видається в друкованому та електронному вигляді.

Надруковано у НВЦ Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.